1893 80 років 1973 Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
(201) 434-0807
УНСоюзу: (201) 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНС: (212) BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 215. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 27-го ГРУДНЯ 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, NOVEMBER 27, 1973 No. 215. VOL. LXXX.

Помер суддя Марсел Вагнер, видатний громадянин-піонер

Гіллсайд, Н.Дж. — Минулої суботи, 24-го листопада, тут помер нагло на розрив серця один з найвидатніших наших діячів-піонерів, св.п. суддя Марсел Вагнер, якому 2-го червня цього року сповнилося 70 років життя та який з початком цього місяця відійшов на емеритуру і з нагоди його 70-ліття як і відходу на емеритуру, Українська Громада в Джерзі Ситі, в якій він жив і працював майже півстоліття, вшанувала його 4-го листопада окремим бенкетом-прийняттям.

Св.п. суддя Марсел Вагнер народився в селі Дорогів, Станиславівського повіту. Його батько був столярем і робив вози. В 1905-му році він приїхав до Америки і незабаром спровадив до цієї країни свою дружину та п'ятеро дітей. Початково родина проживала в Ню Йорку і в 1916-му році перенеслась до Джерзі Ситі, де молодий Марсел закінчив свою початкову і середню освіту. В 1926 році він закінчив правничі студії на Фордгемському університеті і вже в наступному році відкрив в Джерзі Ситі свою адвокатську практику, беручи рівночасно найактивнішу участь як в американському політичному житті, так і в житті своєї української громади. В 1940-му році він був найменований Демократичною партією її кандидатом до стейтового асемблімена і виграв вибори, бувши першим українцем в Ню Джерзі, який ввійшов до стейтової легіслятури. Опісля його ще три рази переобирали на цей пост. За час його каденції в легіслятурі, він постарався, що капеляном стейтової Асамблеї був найменований тодішній український католицький парох Джерзі Ситі, св.п. о. Володимир Лотович. У своїй довгій професійній і політичній кар'єрі св.п. Марсель

св.п. суддя Марсел Вагнер

Вагнер займав багато видатних постів, включно з асистентом прокуратора Джерзі Ситі, податкового комісіонера Гудсонського повіту, аж в 1962-му році тодішній губернатор Ню Джерзі Ричард Гюз наименував його компенсаційним суддею і цей пост він займав аж до свого відходу на емеритуру недовго перед своєю смертю. В українській громаді він був опікуном, дорадником та лідером, здобувши собі своєю працею найбільшу любов і пошану. Завдяки його старанням на ратуші Джерзі Ситі з нагоди 22-го січня в 1955-му році вперше на урядовій будівлі в Америці був виставлений синьо-жовтий український прапор побіч американського. Основні біографічні дані св.п. судді Марсела Вагнера були надруковані в англомовному „Українському Тижневику" з 10-го листопада ц.р.

Осиротив дружину та п'ятеро дітей. Похорон заповіджено на вівторок, 27-го листопада, з української католицької церкви в Гіллсайді, Н.Дж., на цвинтар Св. Хреста в Північному Арлінгтоні, Н.Дж.

Померла св. п. Анна Бакум, учасниця визвольних змагань

Ню Йорк. У понеділок, 26-го листопада ранком, о одному з місцевих шпиталів померла на 76-му році життя св. п. Анна Андріївна Бакум, учасниця визвольної боротьби в Армії Української Народної Республіки, дружина відомого нашого громадянина - діяча полковника Дмитра Бакума та мати двох синів — професорів коледжів. Панахиди будуть відправлені у вівторок і середу, 27 і 28-го листопада о год. 7-ій вечора в похоронному заведенні Петра Яреми, а похорон відбудеться в четвер, 29-го листопада, о год. 9:30 ранку з церкви св. Володимира при 160 Вест 82-га вулиця на український православний цвинтар у Бавнд Бруку.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" В ЙОНКЕРСІ

Йонкерс. Відомий український Оперний Ансамбль Ню Йорку, після успішних виступів у Філядельфії, Ню Йорку, Чикаґо й інших містах, гостюватиме в неділю, 9-го грудня 1973 р. в українській громаді в Йонкерсі і виставить комічну оперу на 3 дії „Запорожець за Дунаєм". Оперу ставитимуть в приміщенні Українського Народного Дому при 301 Палісейд Евеню, початок імпрези год. 4-та по полудні.

У 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ УНС 1973 РОКУ

РАНІШЕ ПРОГОЛОШЕНО	3,484
В МИНУЛОМУ ТИЖНІ ПРИЄДНАНО	109
РАЗОМ ДОСІ ПРИЄДНАНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	3,583

В минулому тижні надіслали до Головної Канцелярії аплікації нових членів наступні організатори і секретарі Відділів:

Іван Петрунцьо (В. 78) — 11 аплікацій нових членів, мгр Роман Дяків (В. 30) — 8, Карло Кобіто (В.121) — 6, Роман Татарський (В. 94) — 5, Володимир Зацерковний (В. 439) — 5, Дарія Манило (В.474) — 5, Анна Гнатюк (В.37) — 4, д-р Василь Палідвор (В.204) — 4, Теодор Кубарич (В.217) — 3, Омелян Барилка (В.268) — 3, Станислав Мотрович (В.295) — 3, Іван Малко (В.320) — 3, Василь Мандзій (В.8) — 2, Петро Головачук (В.42) — 2, Михайло Савків (В.57) — 2, Іван Голик (В.123) — 2, Марія Гаравус (В.127) — 2, д-р Олександер Саноцький (В.158) — 2, інж. Іван Жук (В.203) — 2, Михайло Кігічак (В.240) — 2, Василь Труфин (В.266) — 2, Михаїл Семків (В.379) — 2, Олександра Дольницька (В.434) — 2, Марія Сцібайло (В.452) — 2. По одній аплікації прислали 25 секретарів та організаторів.

Досі в листопаді придбано 235 нових членів.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПРОГОЛОСИВ ПЛЯН ОЩАДЖУВАННЯ ПАЛЬНОГО

Вашингтон. — У неділю, 25-го листопада, президент Ніксон повідомив американський нарід, що в обличчі найсерйознішої енергетичної кризи від часу Другої світової війни він встановить ряд заходів для ощаджування пального, особливо нафти та нафтових продуктів. У 14-хвилинній промові, переданій телебаченням і через радіо, Президент сказав, що буде встановлене 15-відсоткове зменшення в доставах пального для огрівання мешканевих будинків, 25-відсоткове зменшення в доставах пального для огрівання крамниць та 10-відсоткова редукція в доставі пального для огрівання індустріальних підприємств. Крім того, буде встановлена 15-відсоткова редукція в продукції бензини, а в суботи від 9-ої год. вечора аж до півночі в неділі всі бензинові стації будуть закриті. Президент повідомив, що на всіх шляхах країни буде встановлена максимальна швидкість 50 миль на годину для автомобілів і 55 миль на годину для автобусів і вантажних авт.

Програма ощаджування пального також передбачає зменшення полетів пасажирських літаків, бо багато з них літають наполовину порожні. Президент Ніксон повідомив, що буде встановлене обмеження вживання електрики для реклям та освітлювання будинків із зовні, особливо під час Різдвяного сезону. Він закликав американців цієї зими обнизити термостати в своїх хатах до 68 градусів, заявляючи, що в Білому Домі та в усіх федеральних урядових будинках температура також буде на тому рівні.

У своїй промові президент Ніксон твердив, що цієї зими ці та інші заходи можуть зменшити брак нафтових продуктів із сподіваних 17 відсотків до 7 відсотків. Але для успіху цієї програми конечна співпраця цілого населення країни. Він нічого не сказав про можливість раціонування бензини, хоч заявив, що може треба буде встановити ще інші заходи. Деякі законодавці та індустріялісти твердять, що раціонування бензини є конечне, але Білий Дім вважає, що не треба буде такого раціонування, якщо населення Америки буде добровільно ощаджувати пальне та якщо будуть встановлені максимальні швидкості, а в неділі будуть закриті всі бензинові стації.

Сподіваються, що Білий Дім незабаром проголосить ще інші заходи для ощаджування пального, бо 19-го листопада Сенат проголосував законопроєкт, який надавав би Президентові надзвичайні повноваження в зв'язку з енергетичною кризою. Цей законопроєкт тепер є в Палаті Репрезентантів, яка правдоподібно буде голосувати над ним цього тижня. Опісля проєкт напевно піде до спільної комісії обох Палат Конгресу для погодження розбіжностей, а до Президента він дійде щойно десь в половині грудня. Згідно з постановами законопроєкту, багато добровільних заходів ощаджування пального стануть примусовими заходами.

Виявлено ще одну прогалину у Вотергейтському магнетофонному записі

Вашингтон. — Минулої середи, 21-го листопада, адвокат Білого Дому Джей. Фред Базгардт повідомив суддю Джона Сіріку, що частина розмови Президента його колишнім дорадником Г. Р. Галдеманом не є записана на магнетофонній стрічці. Розмова відбулася 20-го червня 1972-го року, тобто три дні після влому до головної квартири Демократичної партії. Базгардт заявив, що по середині записаної розмови, яка тривала близько 90 хвилин, існує 18-хвилинна прогалина, тобто чути якийсь звук, але не чути жадної розмови. Адвокат Білого Дому сказав, що переведено різні досліди, але не встановлено причини, як це могло статися. Але в неділю, 25-го листопада, інші речники Білого Дому повідомили, що ця частина розмови була нехотячи стерта з магнетофонної стрічки особистою секретаркою президента Ніксона Ровз Мері Вудс, яка в кінці минулого вересня переслухувала всі Вотергейтські магнетофонні записи та робила з них транскрипції. У зв'язку з тим, деякі коментатори вказують на факт, що коли кілька тижнів тому Ровз Мері Вудс свідчила перед суддею Сірікою, то заявила, що переслухувала всі записи та що деякі з них були дуже невиразні, але нічого не сказала про 18-хвилинну прогалину в одному з них, ані не повідомила, що це вона спричинила її.

Після повідомлення Базгардтом, що виявлено цю прогалину в магнетофонному записі, суддя Сіріка сказав, що з огляду на те, що трапилося, він вимагає, щоб Президент передав під охорону суду всі Вотергейтські магнетофонні записи. Сіріка заявив, що робить це не тому, що не довіряє Президентові чи його дорадникам, а тому, щоб більш нічого не сталося з тими записами. Досі Сіріка вимагав від президента Ніксона тільки копій цих магнетофонних записів, але тепер вимагає оригіналів. Сіріка також зазначив, що Білий Дім мусить дати свою відповідь в справі передачі записів до понеділка, 26-го листопада.

Повідомлення, що частина розмови Президента з Галдеманом не була записана прийшло три тижні після іншого повідомлення Білого Дому, а саме, що з технічних причин не були записані на магнетофонну стрічку розмова Президента з колишнім генеральним прокурором Джоном Мічеллом із 20-го червня 1972-го року та розмова президента Ніксона з колишнім правним дорадником Джоном Діном, яка відбулася 15-го квітня 1973-го року. Таким чином, три магнетофонні записи з 9-ох вимаганих судом або „не існують", або в них виявилися прогалини. Щодо прогалини в записі розмови з Гальдеманом, адвокат Базгардт сказав, що повідомив президента Ніксона про існування цієї прогалини ще в середу, 14-го листопада ц. р. Деякі пресові та телевізійні коментатори тепер запитують, чому Президент цілий тиждень не говорив нічого про те, а особливо, чому не сказав нічого в цій справі на конвенції редакторів американських газет, на якій він промовляв, або на конвенції республіканських губернаторів.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. Як повідомляють з кіл Пласту, 25-ті Загальні Збори Пластової Станиці в Ню Йорку відбудуться в неділю, 9-го грудня ц. р. в Пластовому Домі. Початок зборів 9-та година ранку.

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛОСЯ УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ 100-РІЧЧЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА

Ню Йорк. — „Ми є свідками і учасниками унікальної історичної події — відзначування 100-річчя існування і праці української наукової установи, основи під яку покладено у Львові перед сто роками при співучасти представників різних українських земель", — говорив виконуючий обов'язки голови Головної Ради Наукового Товариства ім. Шевченка проф. д-р Матвій Стахів, промовляючи перед полуднем 23-го листопада на пленарній сесії Ювілейного Наукового Конґресу, влаштовуваного для відзначення цієї великої події. Це була справді виняткова подія, бо ваного для відзначення сторіччя установи, яка поклала величезні заслуги на шляху розвитку української науки і яка одночасно з усім українським народом пережила за останніх сто років часи підйому і часи недолі, труднощів, а також насильної ліквідації з доручення совєтського окупанта України. Відновлення діяльности НТШ у країнах українського поселення після 19-45-го року і його розвиток навіть в умовах еміґрації, намагання українських вчених з різних ділянок зберегти світлі традиції НТШ і дати свій вклад у дальший розвиток української науки — все це заслуговує не тільки на звичайне відзначення, але й кличе до ґрунтовнішої застанови над нашими потребами і проблемами — говорив, відкриваючи триденний Ювілейний Науковий Конґрес НТШ, голова Ювілейного Комітету проф. д-р Осип Андрушків, підкреслюючи місце і ролю НТШ на шляху національного ставання українського народу. Доповіді на першій пленарній сесії дали учасникам досить докладний образ діяпазону наукової діяльности НТШ, починаючи від філологічних студій в рямках НТШ (проф. В. Лев,) історіографічних студій (проф С. Горак), вкладу в розвиток української суспільно-економічної думки (проф. П. Стерчо), церковної історії (проф. Г. Лужницький) до точних математично-природничих і медичних наук (проф. О. Андрушків) включно з наймодернішою галуззю аеровнатики та космічних летів (д-р М. Яримович).

На другій і заключній пленарній сесії в неділю 25 листопада, на якій було зроблено підсумки Ювілейного Конґресу, були прочитані ще доповіді, які заторкували науково конкретні проблеми українського буття в Україні та за її межами. До цих проблем належить питання статусу Української ССР в системі СССР (проф. М. Стахів), дослідної роботи в сучасній Україні в галузі точних наук (проф. М. Зайцев), та наших культурних позицій у вільному світі (д-р М. Кушнір).

Праці Ювілейного Конґресу велися в приміщеннях Українського Інституту Америки.

НАУКОВІ СЕСІЇ СЕКЦІЙ І КОМІСІЇ

Незалежно від двох пленарних сесій, на Конґресі працювали секції і комісії Наукового Товариства ім Шевченка, на яких упродовж 23 і 24 листопада прочитано було разом 87 доповідей з різних наукових ділянок. На конґресі працювали наступні секції: філологічна (голова — проф. В. Лев), на якій прочитано 31 наукових доповідей; математично-фізична (голова проф. О. Андрушків) — 9 доповідей; хемічно-біологічно-медична (голова — проф. М. Зайцев) — 20 доповідей; історично-філософічна — 17 доповідей; історії України (голова — проф. С. Горак) — 10 доповідей.

Ювілейний комітет подбав про те, щоб всі учасники Конґресу мали в руках не тільки програму праці Конґресу, але також опубліковані абстракти всіх доповідей, які були видруковані українською та англійською мовами.

ВИСТАВКА ВИДАНЬ НТШ

В рямках Конґресу було влаштовано в одній із заль Українського Інституту Америки виставку видань НТШ та деякої кількости матеріялів про НТШ. Серед виставлених видань було цілий ряд унікатів, в тому перших публікацій НТШ у Львові. Окремо був підготований відділ „Бібліотечні картки видань НТШ, зареєстровані у зведеному каталозі Американської Конґресової Бібліотеки" та „Видання членів НТШ у сторіччя Товариства". Виставку підготовили мгр Анна Кобринська, бібліотекар Американського НТШ та д-р Олександер Соколишин, бібліотекар Бруклінської Публічної Бібліотеки.

Заходами проф. Володимира Трембіцького була підготована виставка дипломатичних документів української держави 1917-20 років, а також відділ „Українська дипломатія статистично". Особливу увагу притягав відділ „Україна у міжнародних взаєминах", який включав не тільки дані про українські дипломатичні місії за кордоном, а чужинецькі в Україні, але також фотокопії багатьох акредитаційних листів і документів, якими уряди окремих держав визнавали формально (де юре) українську державу. Виставку доповняла збірка українських поштових значків, грошей республіканського і гетьманського періодів, мапа повітряних ліній на Україні та зразки відзнак і прапорів родини Скоропадських.

Виставка видань НТШ ілюструвала наукову працю НТШ в роках від заснування Товариства до 1939 року, коли то розпорядком совєтської влади НТШ було ліквідоване, а відтак в роках після Другої світової війни за кордонами України в ЗСА, Канаді, Европі та Австралії, де існують крайові НТШ, які ведуть працю у власному засягу. Серед цих видань на перше місце вибивалася „Енциклопедія Українознавства" українською мовою та двотомова англомовна енциклопедія про Україну, яка появилася старанням і коштом Українського Народного Союзу у видавництві Торонтського Університету та під фірмою НТШ.

СВЯТКОВИЙ БЕНКЕТ

Спільна зустріч учасників Ювілейного Наукового Конґресу та представників українсько - громадських і чужинецьких наукових організацій відбулася на святковому бенкеті в суботу вечером 24 листопада, який відбувся у готелі Статлер-Гілтон. — На бенкеті зі словом про НТШ і столітній ювілей виступив в. о. голови Головної Ради НТШ проф. д-р М. Стахів, який між іншим ширше розказав про плян видання англійською мовою „Історії-України-Руси" Михайла Грушевського. НТШ з ювілеєм вітали на бенкеті, що його відкрив голова імпрезової комісії проф. д-р Петро Стерчо та яким проводив проф. Микола Чировський, представники багатьох організацій, в тому від Секретаріяту СКВУ Йосип Лисогір, від Екзекутиви

(Закінчення на стор. 5-ій)

УКРАЇНСЬКІ ВЛАДИКИ МАЛИ АВДІЄНЦІЮ В ПАПИ, ЗУСТРІЧ ВКАЗУЄ НА ПОЛІПШЕННЯ ВІДНОСИН ТА НА МОЖЛИВІСТЬ ПРОГОЛОШЕННЯ ПАТРІЯРХАТУ

Рим. — Минулої суботи, 24-го листопада, 15 Владик Української Католицької Церкви із Блаженнішим Верховним Архиєпископом і Кардиналом Йосифом у проводі відбули спільну авдієнцію в Папи Павла VI, що — згідно з повідомленням „Ню Йорк Таймс'у" в недільному виданні — „вказує на замітне поліпшення відносин між їх Церквою і Ватиканом". В дальшому повідомленні „Ню Йорк Таймс'у" сказано:

"Владик, учасників нарад Української Ієрархії в Римі того тижня, проводив Кардинал Йосиф Сліпий, 81-літній первоієрарх Української Католицької Церкви, який відбув 18 років у совєтських в'язницях і каторжних таборах перед його звільненням в 1963 році. Багато українців католиків, включно із зорганізованим рухом у З'єднаних Стейтах, від років прохали Ватикан проголосити Кардинала Сліпого патріярхом і головою самоуправної Церкви в рямках Вселенської Церкви. Синод цього тижня та авдієнцію в Папи Павла розглядають українські католицькі автономісти як корисний розвиток. Деякі з них вважають, що Кардинал Сліпий незабаром буде найменований патріярхом. Вважається, що ця Церква має понад п'ять мільйонів вірних в Україні та інших частинах Совєтського Союзу, хоча вона там не існує легально, бувши насильно злученою з Російською Православною Церквою після Другої світової війни. Український обряд є найбільшим із Східніх Церков, які визнають Папу, хоча зберігає свою власну Літургію та звичаї, які відрізняють її від латинського обряду, головної частини римського католицизму" — пише в своєму повідомленні „Ню Йорк Таймс".

Дальше з приватних джерел інформують, що в минулотижневому Синоді, що до якого цим разом не було жадних застережень з боку Папи чи Курії, не взяло участи трьох Владик, між ними і Стемфордський Владика Йосиф Шмондюк, хоча причин їхньої відсутности не подається. В загальному короткі інформації з Риму, передані приватним особам деякими із паломників, що там перебували, були оптимістичні і надійні щодо можливостей дальшого розвитку УК-Церкви в її змаганнях до патріярхального завершення.

В ГРЕЦІЇ СТАВСЯ ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ

Атени. — Студентські заворушення в Атенах, не зважаючи на свій неуспіх, таки дали товчок до повалення уряду президента Джорджа Пападопулюса і до встановлення нового військового уряду під проводом генерала Файдона Гізікіса. Про долю поваленого президента нічого не відомо. Новий президент ген. Гізікіс назначив прем'єр - міністром Адамандіоса Адротсупюльоса. Переворот стався ранком в неділю 25 листопада. Військові панцерні частини захопили столицю, а ген. Гізікіс проклямував усунення Джорджа Пападопулоса. Разом з цим в цілій країні розпочалася чистка всіх прихильників поваленого президента. Переворот був добре підготований і відбувся без ніяких жертв в людях. За інформаціями з Атен, підготовкою і переведенням перевороту займався шеф грецької поліції ген. Дімітріос Іоннідіс. Б е з посередньою причиною військового перевороту було те, що військові кола не були задоволені пропонованими попереднім режимом реформами, а в першій мірі заповідженими виборами до парляменту. В опінії переважаючого числа військових грецьких кіл того роду вибори в Греції були за передчасні і могли привести до внутрішніх непорядків. У зв'язку з переворотом в цілій країні знову встановлено воєнний стан, який має бути скасований з хвилиною повної стабілізації нового уряду. Про плянований переворот в Греції були поінформовані американські чинники, але з їх боку нічого не було зроблено, щоб такому переворотові перешкодити. Хоч мало є інформацій про нового грецького військового диктатора, то загально переважає переконання, що він заступає консервативні позиції і є прихильником усуненого грецького короля Константина, який якраз тепер перебуває в Англії. Нічого невідомо, чи переворот мав будь - яке відношення до грецьких монархістичних кіл.

Китайці хочуть перепродувати арабську нафту — заявляє ТАСС

Москва. — Совєтська пресова агенція ТАСС, подаючи вістку про нафтові спекуляції, твердить, що Пекін робить намагання перепродувати одержану від арабських держав нафту Тайлендові і другим південно - східнім країнам Азії, тісно пов'язаними з ЗСА. ТАСС твердить, що Китай робить це тому, щоб покращати ситуацію недостачі нафти в тих країнах, до яких застосовано ембарго з огляду на їх „дружні відносини з Ізраїлем". В інформації далі стверджується, що пропозицію про перепродаж нафти Тайлендові зробили китайські торговельні представники в Банкоку і вона відноситься не тільки до Тайленду, але до ряду інших азійських держав.

Буде підвишка за телефон в Ню Йорку

Ню Йорк. — Стейтова комісія комунікації дала дозвіл телефонічній компанії піднести різного роду телефонічні тарифи в середньому на 15.4 відсотка. Пересічна підвишка становитиме приблизно 2.14 доляра. Компанія намагалася піднести також з 10 на 20 центів 3-хвилинні розмови, але не одержала на це дозволу. Новий закон підвишки входить в силу з днем 28-го листопада ц. р. Підвишкою будуть охоплені більше як 6.5 мільйона власників телефонічних апаратів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $18.00, на пів року — $9.50, на 3 місяці — $5.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Джерело сили

Необзнайомлений спостерігач теперішнього стану і розвитку в Америці міг би прийти до висновку, що ця країна опинилася майже над пропастю. Політичні скандали дома і безліч всіляких клопотів, енерґетична криза й постійний спадок вартости доляра та безліч всіляких інших проблем створюють грізний виклик навіть для наймогутнішої нації. Крайові опитування публічної опінії виявляють що величезна більшість американців цілком здає собі справу з такої ситуації і рівночасно стверджують, мало хто таким станом переймається чи приходить до сумних висновків щодо майбутнього. Радше навпаки.

Чим вияснити таке наставлення і таку поведінку американського народу? На цю тему можна було почути багато всіляких коментарів з нагоди недавнього Свята Подяки. Насамперед стверджується, що всілякі домашні і закордонні труднощі належать в Америці до „цілком нормальних" явищ. Подумати тільки, що вже за час нашого покоління була Світова війна, Корейська війна, В'єтнамська війна та повно всіляких менших воєн і конфліктів чи їх загроз, вбито президента країни та ряд інших політичних провідників згинули від скритовбивчої кулі, ще так недавно в містах і, зокрема, коледжах та університетах відбувалися заворушення, була рецесія і безробіття та повно всіляких інших подій, що повинні б викликати біль голови. Але всі вони приходять і минаються, а народ живе собі нормальним життям, старші йдуть до праці, а молодші до школи, життьова стопа в Америці не тільки не падає, але навпаки, постійно підноситься і країна та нарід постійно, рік за роком, багатіють, могутніють.

Такий розвиток причинився до того, що американський нарід має непохитне довір'я сам до себе і це, власне, є головним джерелом його сили. Немає виклику, що його американський нарід не поважився б прийняти, немає дійсности, якій він відважно і з цим довір'ям до себе та в свої спроможності не заглянув би ввічі. Можна припускати, що під час Свята Подяки це було не тільки темою коментарів, але й причиною молитов вдячности.

Енерґетична криза на Заході і СССР

З'єднані Стейти Америки, Японія і країни Західньої Европи знайшлися у періоді затяжної енерґетичної кризи у зв'язку з браком задовільної кількости пального. Цю кризу приспішили події на Близькому Сході і рішення урядів арабських держав, які продукують та експортують нафту, обмежити видобування нафти, а водночас здержати доставу нафти до ЗСА, Японії і цих західньоевропейських держав, які виявляють симпатії до Ізраїля. Іншими словами, коли йдеться про енерґетичну кризу на Заході, то вона, хоч і корениться у реальній нестачі нафти, має додатково далекосяглі політичні імплікації.

Немає сумніву, що енерґетична криза у країнах західнього світу несподівано створила загрозливу ситуацію, хоч вже від давна появлялися передвісники цієї кризи і уряди окремих держав повинні б були бути до неї приготовані. Як виявляється тепер, ні один з урядів серйозно не трактував цієї проблеми, а пропоновані передбачливими одиницями, чи групами протизаходи застрягали в різних урядових, чи парляментарних комісіях. Клясичний приклад такого стану була справа будівництва нафтопроводу на Алясці, щоб використати наявні там нафтові багатства.

Очевидно, такі країни як Японія, нічого не могли зробити, враховуючи брак природних ресурсів. Коли ж говорити про ЗСА, то тут заважив брак передбачливости, належного плянування. Щойно тепер, під безпосереднім ударом цілком реальних нестач, урядові чинники почали застановлятися над протизаходами. Незалежно від того, з боку ЗСА й інших західніх европейських держав злегковажено довготривалі погрози з боку арабських держав, що вони використають нафту як зброю в їхній боротьбі проти Ізраїля. Намагання в останній хвилині рятувати ситуацію нічого вже такого не принесли, щоб це вплинуло на зміну у відношенні арабського світу до ЗСА і західніх держав.

Окрема роля в цьому Совєтського Союзу. Совєтські політичні стратегічні пляновики правильно оцінили ситуацію і своєчасно, на базі їхніх рекомендацій, генеральний секретар КПСС Брежнєв звернувся до арабських лідерів з закликом до спільної протизахідньої акції. Як інформує журнал „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 26 листопада, Москва вже від давна підготовляла арабів до використання нафти, як зброї проти Заходу. Розрахунок Москви був простий: допровадити до кризи і паніки, розбити єдність західнього світу і тоді, як це правильно відмічує згаданий журнал, „допомогти їй зібратися разом", але на московських умовах.

Енерґетична криза на Заході, посилена арабським ембарґо, допомогла Совєтському Союзові, пише „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", „досягнути упродовж кількох днів це, чого не могли зробити совєтські погрози і напади за час майже 25 років". На жаль, ніхто на Заході не передбачив небезпеки такого аспекту „мирної офенсиви".

Київській Державній Консерваторії 60 років

Київ. — Проминуло 60 років з дня заснування Київської державної консерваторії ім. П. І. Чайковського, — інформує „Радянська Україна" з 16-го листопада. Консерваторія це найбільший музичний центр країни, збирач найкращих творчих сил, який піднімав з гущі народної музичні таланти України. Консерваторія вивела цілу плеяду блискучих музикантів. Серед її випускників композитори Б. Лятошинський і Л. Ревуцький, диригенти Н. Рахлін і В. Тольба, співачки З. Гайдай і Є. Мірошниченко та багато інших. З консерваторії вийшли також відомі мистці, як Л. Руденко, Д. Гнатюк, І. Масленникова, А. Безуглий, Є. Червонюк, Д. Петриненко, О. Бучинська, М. Кондратюк, М. Кречко та багато інших. Сьогодні в консерваторії 6 факультетів, 22 катедри, 800 студентів, симфонічна і камерна оркестра і хор. Авторитет консерваторії зростає не тільки серед студентів, але також широких кругів населення України.

Б. Романенчук

МОСКОВСЬКИЙ БОЛЬШЕВИЗМ — ВІДРОДЖЕННЯ МОНГОЛЬЩИНИ

В рецензії на Історію Росії проф. М. Чировського в ч. 196 „Свободи" говориться, що автор книги доказує величезний вплив татар на дальший розвиток московського суспільного життя і витворення пізнішої автократичної московської системи. Цій темі присвячена інша книжка, що появилася цього року російською мовою п. з. „СССР на тлі минулого Росії. Нарис російської історії в новому насвітленні", автором якої є А. Білопольський*.

Ближчих інформацій про автора не можу подати, але його книжка цікава саме з того боку, що він досить детально обговорює й насвітлює історію російської імперії, зокрема сучасної, червоної чи то большевицької, як про продовження, з усіми майже деталями, колишньої монгольської імперії Джінгіс-хана й Батія. Цього не розуміли і ще й далі не розуміють багато західніх істориків, які розглядають історію Росії як розвиток Київської держави, західнього своїм характером типу, і розвиток подій оцінюють західніми критеріями, не звертаючи майже уваги на величезні східні впливи. Такий односторонній підхід, на думку автора, дуже обмежує розуміння багатьох політичних явищ в історії Росії, тому її називали свого часу „Сфінксом Сходу" чи „Східнім сфінксом", тобто загадкою, хоч в дійсності в тому загадки немає, що Росія була і є спадкоємцем монгольської державної системи. З того погляду, каже автор, большевизм правильно можна оцінити тільки як суспільне явище — західнє формою, але м о н гольське змістом. Під ярликами марксизму й соціялізму криються старі форми кочового колективізму. Автор виходить із заложення, що східня частина Европи й північна частина Азії творять геополітичну цілість, яка гостро відрізняється від решти Европи й Азії. Ту частину й називають Евразією. В середніх віках, коли Азія стояла на вищому рівні розвитку ніж Европа, державне життя на евразійських просторах розвивалося переважно під впливом східніх ідей і понять, які знайшли свій вираз в Монгольській імперії, котра після небувалого росту, а потім розчленування перетворилася в т. зв. „монголосферу". З того погляду автор пояснює історичні події Росії і дає характеристику її діячів, маючи на меті вияснити, які саме елементи в сучасному большевизмі є вислідом візантійських, европейських і монгольських впливів.

Історію Росії він ділить на п'ять періодів: 1. Київська Русь, 2. Монгольське панування, у східній частині, і Литовська Русь у західній, 3. Московське царство, 4. Російська імперія, 5. СССР.

Щодо першого розділу, можна в дечому з автором не згоджуватись, наприклад, він виводить слов'ян із Карпат, де вони, мовляв, ховалися й захищалися від нападів інших племен і впродовж століть розвинулися в етнічну індивідуальність, витворивши собі власну мову, а вміру розмноження сходили з гір і підгір'їв вниз ріками та заселювати простори східньої, центральної й південно - східньої Европи. Так постали, каже він, поляки з переселенців, що зійшли з гір ріками Вислою й Одрою, словаки і чехи і всі інші слов'янські племена, а ті, що пішли на Схід, утворили пізніше Руську державу. Гуцулів, бойків і лемків він уважає безпосередніми нащадками праслов'ян, які споконвіку живуть на первісних місцях.

Про цю теорію можна сказати, що вона така ж гіпотетична, як і більш поширена теорія, визнана більшістю дослідників, які умісцевлюють первісних слов'ян або праслов'ян між Дніпром і Вислою. Ця теорія звучить більш переконливо, ніж карпатська.

Так само спірна в історичній науці нормандська теорія, яку визнає автор і яку відкидає багато істориків, але це проблема, якої автор не береться вирішувати, маючи на увазі зовсім щось інше. Які б не були початки Київської держави, вона залишила, каже він, величезну культурну спадщину — літературу, християнську віру, основи права, мистецтво, архітектуру тощо, одначе не залишила політичної спадщини, тому п о л і т ичний вплив Київської д е р жави на дальші події був майже непомітний або таки ніякий. Окремі князі зуміли створити величезну державу, каже автор, але самі перед смертю розчленовували її, розділюючи землі між своїх синів, які воювали одні з одними й ослаблювали державу.

Монгольські напади спричинили упадок Київської держави і монголи принесли з собою свої східні державницькі ідеї, Европі зовсім невідомі, головно, абсолютну централізацію і деспотизм східнього типу, своє поняття про імперію, вищу ніж в Европі військово-воєнну техніку і терор як спосіб ведення війни й адміністрації. Майже все те залишилося в дальшому розвитку Московської держави після визволення з-під монгольсь к о ї зверхности. Автор думає, що так звана подвійна система влади — адміністрація й одночасна контроля, невідома тоді в Европі, залишила великі сліди в Росії. В ході історії вона частинно зника-

* СССР на фоне прошлого Росси. Очерк русской истории в новом освещении. Вашингтон, 1973, 464 ст.

(Закінгення на стор. 4-ій)

П. Андрієнко-Данчук

АЛЛА ГОРСЬКА

(У третю річницю смерти)

Василь Стусь замість останнього слова присвятив свій вірш для Алли Горської і прочитав його на похороні в Києві 3-го грудня 1970 року:

„Ярій душе! Ярій,
а не ридай.
У білій стужі сонце України.
А ти шукай —
червону тінь калини,
на чорних водах
— тінь її шукай,

де горстка нас.
Малесенька топта.
Лише для молитов
і сподівання.
Усім нам смерть
судилася зарання.
Во малинова кров
— така крута.

вона така ж терпка,
як в наших жилах.
У сивій завірюсі голосінь
ці грона болю, що падуть
в глибінь,
безсмертною бідою
окопились".

28-го листопада 1973-го року минає три роки з того часу, коли загинула трагічною смертю від окупаційного режиму українська художниця й громадська діячка Алла Горська.

В день похорону Євген Сверстюк прощав Аллу Горську такими словами: „Якби ми уявили детально історію її життя — то була б повчальна повість про те, як художниця Алла Горська відкрила свою Україну, як шукала її жертовника і як поступово вчилася бачити, головно, в невидимому, докопуючись джерел та в глибинах захованого коріння, як вона дужими руками розгортала рясні килими декоративних квіточок, покликаних до життя лише на один сезон. В день останнього прощання ми, нарешті, відчуваємо драматизм її таланту. Ескізи, ескізи і сама вона через незакінчені ескізи — вся в дорозі до своєї глибини. Треба було тільки чистої години, щоб повернутись до самої себе і засвітитись у своїй глибині. Але, коли може бути чиста година у дискримінованого художника-монументаліста, що бере замовлення, аби працювати, виконує виснажливу роботу просто за харч?"

Алла Горська народилася в Києві 18-го вересня 1929 року. Закінчила Київський художній інститут.

У змосковщеній родині самостійно с к р исталізувала рідну українську мову і активно включилася у процес національного відродження, який охопив молоде покоління творчої інтеліґенції Києва на початку 1960-их років. 1962-го року стала одним з організаторів відомого Клюбу Творчої Молоді (розігнаний 1964 року). Брала участь в організуванні літературно - мистецьких вечорів, організувала збірку коштів на допомогу бідним студентам — це була самодопомога.

1964-го року, разом із іншими художниками, Алла Горська виготовила Шевченківський вітраж у вестибюлі Українського Університету. На вітражі був зображений гнівний Т. Шевченко, що однією рукою пригортав покривджену матір - Україну, а в другій, високо піднятій, тримав книгу. На вітражі стояли слова: „Возвеличу малих отих рабів німих, я на сторожі коло їх поставлю слово". Вітраж був брутально знищений, виконавці, а між ними Алла Горська, були виключені із Спілки художників України і була передана справа до „обговорення" на секції декоративно - монументального мистецтва при Київському Університеті ім. Т. Шевченка. Голова секції, В. Шаталін, заявив, що це засідання закрите і що мають право бути тільки члени Секції художників.

Шаталін п р о довжував, вживаючи тільки російської мови, що Алла Горська та інші члени виконали в Київському Університеті вітраж до 150-річчя з дня народження Т. Шевченка, вітраж викликав велике обурення і здивування і був зліквідований негайно партійною організацією університету і міністерством вищої науки. — „Шевченко за ґратами...", ми повинні суворо покарати і засудити непристойне відношення Алли Горської з групою художників". Далі присуд: викинути Аллу Горську з Союзу художників — і з цього часу почались страшні переслідування і перепити та осудження. Наприкінці 1965-го року Аллу Горську допитували, як свідка, в справі арештованих українських інтелектуалістів. Ніяких свідчень вона не давала. Алла написала до прокуратури УССР в справі несправедливих поступовань працівників КҐБ при Раді Міністрів УССР, які надуживають даними їм повноваженнями: „Пред'явили мені необґрунтоване звинувачення... Я навідріз відмовилась будьщо говорити, коли на очній ставці не буде представника прокурорського нагляду... Я переконалася і в мене склалося враження, що єдина вина ув'язнених полягає в тому, що вони самі читали або дали комусь прочитати українську книжку, видану за рубежем. Але, чи можна в нашій радянській країні, де основним законом — Конституцією, громадянам ґарантується свобода совісті, слова, друку, зборів тощо — кидати за ґрати людей лише читання книжечок, нехай навіть чужих нам ідеологічно?.. Нарешті непостійність книжок, дезорієнтують читача і вже з однієї цієї причини не можуть бути підставою для покарання... Я особисто відтепер відмовляюсь давати будь-які показання праців-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Мих. Калинний

СОВЄТСЬКІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ „ЧУДА"

(4)

Свого часу світова преса писала, що Полянський виголосив головну, двогодинну доповідь на засіданні Політбюра ЦК КПСС, на якому в 1964-му році скинули Хрущова з усіх становищ, відпровадивши невдаху на „почесну пенсію". Отже, Д. Полянський був однією з головних осіб, що спричинила повалення Хрущова і вторувала шлях до найвищої влади в СССР Леонідові Брежнєву.

Дмитро Полянський, українець зроду, син робітника радгоспу, положеного біля Харкова. За освітою та фахом — він агроном. Працював керівником сільськогосподарського відділу Харківського обкому ЛКСМУ (комсомолу). Значно пізніше бачимо його на посаді першого секретаря Кримського обкому комуністичної партії. В Криму Дмитро Полянський практично провів усі заходи, пов'язані з приєднанням того краю до України. Згадані заходи полягали ось у чому: була винесена офіційна постанова керівних організацій Криму про потребу виділення цієї области зі складу Російської Федерації і переведення її в склад України — УССР. З цього ж питання слідом відбулося загальне таємне голосування (плебісцит) серед населення Криму. Ці офіційні документи потім формально поставлено на розгляд Президії Верховного Совєта Російської Федерації (РСФСР), яка погодилася на вилучення Криму з Російської Федерації. Після того відносне питання розглядала Президія Верховного Совєта УССР, яка схвалила п р и й няти Кримську область до складу Української ССР. Кінцевою в дотичній справі була постанова Президії Верховного Совєта СССР (підтверджена потім відповідною Сесією) про вилучення Криму з РСФСР і включення його в УССР. Після Криму, Д. Полянський працював першим секретарем Краснодарського (Кубанського) обкому партії, а згодом головою ради міністрів СССР. Передостанньо він був одним з перших заступників голови ради міністрів СССР (Алексея Косиґіна).

Як бачимо, особа Полянського є міродайною в Кремлі і взагалі в СССР. Призначення його міністром сільського господарства СССР, можна припускати, що Брежнєв зробив з ним так само, як колись Сталін зробив з Лазарем Кагановичем. Це був перший крок Брежнєва щодо зосередження в своїх руках і безпосередньо під своїм керівництвом важливіших ділянок червоної імперії. Тепер, з включенням до членства Політбюра маршала Андрея Гречка, Андрея Громика і Юрія Андтропова, Брежнєв перебрав також у власні руки керівництво армією, закордонною політикою та таємною політичною поліцією.

Призначення Полянського міністром сільського господарства СССР супроводжувалося ґрунтовною „чисткою" в усіх тих установах і закладах, що мають якесь відношення до з е м ельних справ. Як відомо, було усунуто попереднього керівника — міністра сільського господарства, агронома Владимира Мацкевича, змінено майже всіх міністрів сільського господарства в союзних республіках, керівників різних ділянок сільського господарства, а зрештою, „пішов на пенсію" секретар ЦК КПСС у справах сільського господарства, агроном Генадій Воронов.

Отже, Д. Полянський дістав цілком вільні руки відносно керування сільським господарством СССР, відповідаючи за це лише перед Брежнєвим. На його щастя, перший же рік праці в ділянці сільського господарства видався високоврожайним.

Ні совєтська, ні західня преса нічим особливим не пояснюють, чому поточний рік відзначився високою врожайністю в СССР, чому сталося таке „чудо"? Головно пишуть про дуже добрі кліматичні умови, які сприяли успішному вирощенні всіх культур. Совєтська преса ще додає про посилення механізації та про масову участь міського населення в праці на ланах. І тільки. А воно далеко не є тільки так!

Причина нового „чуда" в СССР полягає в тому, що в соціялістичне сільське господарство введено деякі „капіталістичні" методи. Так, уряд був змушений піти на те, щоб колгоспи кращим хліборобам виділяли у напівприватне користування кращі ділянки землі, у так звану „оренду". „Орендарями" можуть бути на спілку від 3-ох до 10-ти хліборобів. Колгосп зобов'язаний виорати орендовану землю, а далі „орендарі" працюють цілком на власний розсуд, маючи за завдання якнайбільше „взяти" з винайменої ріллі. Централізованих плянів до них не доводять, над ними не ставлять ніяких „бриґадирів", „обліковців" і т. ін. По зборові врожаю, „орендарі" зобов'язуються сплатити відповідні податки та розрахуватися за виконані на їхній ділянці роботи колгоспом чи МТС, забезпечити себе добірним насінням на наступний рік, а всю решту розподілити між собою. Таких господарств, за нашими даними, цього року в СССР діяло 265 тисяч.

По колгоспах же встановлено значно вищі платні для працівників на ріллі, для доярок, свинарок — в залежності від вислідів їхньої роботи. Керівники колгоспів та радгоспів, замість дотеперішніх орденів - „бляшанок", дістають поважні матеріяльні премії, до особових авт включно. За добрі висліди праці дістають матеріяльні премії і колгоспники та робітники радгоспів.

Отже, беручи під увагу зазначені нововведення, можна сміло ствердити, що „чистої води" „соціялістичне" сільське господарство в СССР у 1972-му році не тільки остаточно збанкрутувало та скрахувало, а й остаточно само сконало і направити його „соціялістичними методами" вже не було ніяк можливо, бо комуністична партія випробувала все, що в її силах, але поліпшення його так і не осягнула, завелася аж до нового голоду в червоній імперії, від чого останню врятували „акули капіталіз-

(Закінчення на стор. 4-ій)

о. Ігор

УКРАЇНЦІ В ПАПУА НОВІЙ ҐВІНЕЇ

(8)

Ходимо від одної клітки до другої й оглядаємо різних звірів. Однак, нас найбільш цікавлять ті прегарні птахи. Вони, мають різної барви пір'я, на чубку немов парасольки, а хвости такі довгі, що не знаєш, де їх кінець. Самці, як звичайно, убрані багато краще від своїх покірних дружин. Коли ми стаємо перед кліткою, птах, ніби щоб похвалитися, який він гарний, надувається, мов велика куля, зносить вгору свої крила і щось воркоче та хитається то в один, то в другий бік. Не дивниця, що в ПНҐ мають цих птахів на поштових марках. Гріх непростимий убивати таку красу Божу.

Раненько по відправі йду до катедри, де славний о. Росс побільшує число новохрищених тубільців — бачу щось із 12 дівчат, жінок, мужчин, як стоять перед головним престолом. Позаду стоять свідки, по одному для кожнього. Місіонер говорить до них їхнім діялектом. Перед церквою і в притворі сидять на землі численні родичі новохрищених. Прощаюсь, дякую Владиці і поспішаю на літак до недалекої Ґороки, столиці Східніх Гір — „Істерн Гайлендс".

ҐОРОКА

Мені Ґорока більш сподобалася, як Мт. Ґаґен. Це гірське містечко, більше скупчене з гарною церквою. Місія — осередок дієцезії. Тут повно зелені, парк з тубільськими колибами, збудованими для Ґорока Шов, про що я вже згадував. Цікавий, як всюди в ПНҐ.

Владика і отці зустріли мене, як всюди, сердечно, дали нагоду оглянути містечко і околиці, забудування місії і їх велику плянтацію кави та чаю. Зі священиком оглянув його станицю в горах, лікарню, тубільські школи, учителів і сотки дітей. Хати тубільців збудовані прямо на землі, мають стіжковий вид, до хати веде лише дуже вузький вхід.

Готуємось до повороту додому. Здалеку доходять до нас звуки бубнів та верескиспіви. Кажуть, що недалеко „сінґ-сінґ". Прямуємо в сторону звуків, Прибули ми на кінець видовища, однак застали таке диво, якого навіть і мій провідник не бачив. Мені здавалось, що опинився між людьми кам'яної доби: в лісі село, посеред нього велика поляна, завалена сотками тубільців різного віку. Все це майже голе. Їхні тіла намащені різними фарбами і посипані попелом. В носах, вухах, на головах в кучерявому волоссі мушлі кістки, квіти, пера, патички, камінці. На босих ногах також прикраси, в руках луки та стріли або сокірчини. Намальованими губами жують насіння і виплюовують на землю. Крик, гамір, бубни. Всі поділені на племена, і провідник кожного племена щось кричить, тримаючи в руках довгий спис. На шиї в них довгі шнури коралів та мушель. Мій священик в старім військовім капелюсі з широкими крисами ходить поміж людьми і усміхається, каже, що це христ и я н и. Справді бачу на грудях то тут то там хрестики на ланцюжках. Якось дивно було дивитися на хрестики в тих диких людей.

Ми перейшли на кінець площі й побачили обгороджене, замаєне галуззями місце, немовби вівтар. До загорожі прикріплено п'ять високих бамбукових дрючків. Дивлюсь і очам не вірю: до дрючків приліплені австралійські одно-два-п'яти і навіть десятидолярівки. Всього на суму яких 500 долярів. Під дрючками на траві кидаються в передсмертних судорогах п'ять великих свиней. Одну величезну чорну льоху залишили живою, прив'язаною до дрючка. Перед тим місцем тубільці з різних племен роблять змагання. По закінченні того змагання переможець дістав забиту та живу звірину й ті високі так багато закосичені бамбукові д р ю ч к и. Страшний крик, стріли з луків летять вгору. Ломлять дрючки з грішми, в'яжуть свиням ноги, вішають на ті дрючки і під удари бубнів та крику маршують з площі. Ступаємо в сторону нашого авта, і думаю, чи справді ці люди, що так скажу християни, знають, у що вірять. Наше авто обліпили тубільці, парафіяни мого священика, які щойно виконували поганські церемонії, одідичині по своїх предках, і з пошаною на нього дивились.

В Ґорока немає наших людей, кажуть, є росіяни. Мене вони не цікавлять, мають своїх пастирів, хай за ними шукають. Дякую Владиці за хліб сіль і в неділю раненько пускаюсь літаком до Лей.

ЛЕЙ, БУЛЬОЛЮ, ВАВ

З Ґорока літак летить понад горами. Оглядаю дорогу з Лей до Мт. Ґаґену, гірські рвучкі потоки, ріки. Сідаємо майже над самою затокою, в Лей, столиці дистрикту Нової Ґвінеї, Моробе. Зараз по виході з літака обливає мокре, гаряче повітря.

Малий автобус везе мене всього може милю до катедри, осідку дієцезії, де голошусь до Владики, що якраз скінчив правити Службу Божу.

Знаю, що в Лей є наша родина і наша жінка, одружена з австралійцем, до яких писав, що приїду. Яке ж було моє вдоволення, коли д-р Константин і Антонія Стебницькі, та п-во Павло і Оксана з роду Іванців Карролл зустріли мене коло катедри!

(Продовження буде)

Гості з Австралії в Літературно-Мистецькому Клюбі

З нагоди приїзду наших визначних „австралійців", делегатів на Другий Конгрес СКВУ до Торонта, Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку запросив їх на зустріч з членами Клюбу і запрошеними гостями в п'ятницю 26 жовтня 1973 р. до Домівки Клюбу.

Виступали: Теодор Пасічинський, голова Української Центральної Шкільної Ради, Микола Цюрак, голова Союзу Українців Австралії, а Михайло Ґоян проєкційним апаратом висвітлював фільми. У музичній частині приймали участь сестри Олена і Віра Шумилович, які прикрасили вечір співом і мистецькою грою на бандурах.

Вечір відкрив член управи Клюбу, інж. Іван Жуковський, представивши австралійських гостей, яких численно зібрана авдиторія привітала оплесками. Під час доповіді прибули до Клюбу европейські гості, проф. д-р В. Кубійович і д-р Атанас Фіголь.

На вступі доповіді Т. Пасічинський подав до відома, що на Другий Конгрес СКВУ приїхало 19 делегатів, коли на Перший лише 6. Оце вказує на організаційний ріст і патріотизм українсько-австралійської громади. Про життя українців в Австралії поширились не дуже правдиві відомості, тому прелегент постановив їх спростувати і дати повний і правдивий образ національного життя української діяспори в Австралії. Свій доклад розпочав промовець від українського шкільництва, яке вважає для кожної української громади справою „число один". Без добре поставленого шкільництва і охоплення ним дослівно всіх українських дітей — не буде можна затримати при житті національно-свідому громаду. Але така школа мусить бути справді українська, не лише з назви, але й сповнена патріотичного, українського духа. В такій школі стіни мають вкритись портретами наших князів, полководців, поетів, письменників та інших історичних постатей, в кожній залі має видніти український державний герб. Такий зверхній вигляд шкільної залі глибоко západе в пам'ять школярів і буде зберігатись на довгі роки.

Спочатку, говорив прелегент, було нам важко, треба було ходити і просити батьків післати дитину до своєї школи; тепер же самі батьки приводять дітей і не потрібно нікого переконувати чи просити, вони знають, що це їхній обов'язок. З нашими дітьми, як заявила влада, поліція не має ніяких клопотів, вони не виховуються на вулиці, а в майбутньому підтримають свою громаду, приносять для неї респект і пошану. Коли шкільна акція розпочалася в 1951-му році — було всього 11 дітей; тепер в самій Аделаїді є 405 школярів і 26 учителів української мови.

Справою число два є суспільна опіка. Ту працю веде Союз Українок, що займається хворими, відвідує їх і несе моральну допомогу. Хто в потребі чи хворий, знає, що громада ним заопікується, не залишить на призволяще, а це ще більше в'яже наших поселенців з громадою. Для молоді зорганізовано Пласт і СУМ, вони мають вже свої власні доми, або користуються домівками при Народних Домах. Іде жвава діяльність в літніх таборах, діють численні спортивні товариства як „Леви", „Дніпро", „Львів" „Київ" і т. п. Мають свої організації й колишні військовики, є репрезентаційні хори, театральні гуртки і танцювальні групи, що їх австралійці запрошують на платні виступи. Діють теж і політичні угрупування, але без шкоди і шкоди для єдности української громади. В Австралії виходять три більші газети, крім цього по парафіях друкують менші видання.

Добре наладнане церковне життя. Українську католицьку церкву очолює загально люблений і шанований Владика Кир Іван Прашко, маючи до помочі численних священиків. Кожна більша громада має свою церкву, новозбудовану, або відкуплену і перебудовану. Також православні брати мають багато своїх священиків і церкви, а при них церковні товариства і братства. Надбудовою українського зорганізованого життя, є Союз Українців Австралії, що репрезентує всю українську громаду в Австралії і виконує ще й інші завдання потрібні для збереження і зміцнення громади.

Культурно - національне життя українців в Австралії постало майже з нічого, не мавши в тій країні ніяких традицій чи запліччя, як це мали наші брати в Канаді, ЗСА, Бразилії чи Арґентині. Тут не можна було до нічого „нав'язати". Почалася інтензивна праця, а самі поселенці зрозуміли, що не можна їм ділитися чи творити якісь окремі товариства чи групи: вони всі спільно мають стануть до праці і разом творити своє національно-культурне життя. Так є до сьогодні, а дасть Господь дочекати, буде ще краще завтра.

З черги голова Союзу Українців Австралії, Микола Цюрак, доповнив виступ попереднього промовця, назвавши його великим і невтомним працівником українського шкільництва в Австралії. Українці в Австралії, говорив промовець, не мавши ніякої підтримки в новому краю поселення, мусіли всі разом взятись за руки, без жадних партійних чи релігійних різниць і спільно почати будову свого національного і культурного життя, а висліди цієї праці, після 25-ти років важких змагань, є цілком задовільні.

У музичній частині вечора Олена і Віра Шумиловичі при акомпаньяменті на бандурах відспівали народні пісні: „Дівчинонька по гриби ходила", „Світить місяць", „Кину кужіль на полицю", „Не дай мене за рудого", а в додатку „Ой під вишнею" — в тріо з проф. Романом Левицьким. Приявні на залі подякували бандуристкам довготриваючими оплесками.

Наприкінці вечора М. Ґоян висвітлив кольорові фільми про зліт українських пластунів в Австралії, на якому були видні і нюйоркські пластуни, пластові табори, приїзд Владики Кир Івана Прашка до табору ,величний похід і дефіляда пластунів. Показаний був також фільм про табір СУМ-у, що його відвідали церковні і світські достойники, приїзд до Австралії Верховного Архиєпископа, Їх Блаженства Кир Йосифа, похід до церкви і багато інших картин. Вкінці — величний, довжезний протестаційний похід усіх українських організацій з прапорами і чорними хоругвами звернений проти ґеноцидно-голодового убивства українського населення в роках Великого Голоду в Україні.

Вечір був дуже цікавий, з великою користю для присутніх, які дізнались про життя-буття українських поселенців в далекій Австралії, і за те маестро Степан Крижанівський від імени Управи Клюбу і присутніх, нашим „австралійцям" сердечно подякував.

Б. Б.

Ірвінґтон у сторіччя НТШ

Від п'ятьох літ існує в Ірвінґтоні Асоціяція Діячів Української Культури, Відділ для Північного Ню Джерзі. Асоціяція під проводом голови інж. арх. Любомира Калинича проявляє живу діяльність, влаштовуючи культурні імпрези чи то для відзначення важливіших історичних подій, чи вшановуючи визначних наших науковців, письменників, поетів, мистців і т. п.

Останньою такою імпрезою Асоціяції був Бенкет для відзначення 100-ліття заснування Наукового Т-ва ім. Шевченка, який відбувся в суботу 3 листопада ц. р. в залі Українського Народного Дому в Ірвінґтоні з відповідною програмою, в підготову якої вклала багато праці мґр Марта Цибик та Іван Галій.

Бенкет відкрив голова АДКУ-у інж. арх. Л. Калинич, вітаючи учасників Ювілею, проводити яким попросив проф. д-ра Миколу Чировського дійсного члена НТШ і члена АДУК, а цей же з черги представив гостей, між ними приявних представників НТШ дійсних і звичайних його членів, місцевих товариств і організацій.

До виголошення промови староста попросив проф. д-ра Миколу Остап'яка (НТШ), який цікаво переповів історію НТШ від первопочинів (1873 р.) до сьогодні й яку велику працю вклали українські вчені, згуртовані в НТШ, для доказання відрубности українського народу від москалів та на право жити вільно у своїй власній державі, акцептуючи важливість вільної непофальшованої науки для правди.

З черги зголосився до слова голова Ювілейного комітету НТШ проф. д-р Осип Андрушків, і передаючи привіт учасникам Бенкету, підкреслив, що НТШ зробило багато для українського народу, але ще дуже багато треба зробити, щоб оборонити чистою наукою від зазіхань наших ненаситних сусідів, які чигають не тільки на наші багаті землі, але по здобутки високої української культури; тому потрібно праці, а щоб осягнути нашу ціль виринає велика й пекуча потреба, особливо в теперішньому часі, матеріяльної підпори — себто грошей. Кінчаючи своє слово — звернувся до приявних, а теж і до цілої громади — складати щедрі пожертви на Ювілейний дар НТШ та запросив до численної участи в ювілейних святкуваннях НТШ, зокрема в Бенкеті, який відбудеться при кінці листопада ц. р.

Староста Бенкету проф. д-р М. Чировський зголосив, що приявні учасники склали на Ювілейний дар НТШ понад 500 дол. Одначе належить вірити, що багато наших громадян склали пожертви безпосередньо на руки Ювілейного комітету в Ню Йорку.

До піднесення відповідного настрою в учасників імпрези причинилася, запрошена Управою АДУК, відома вже на нашому терені концертова співачка Ія Мацюк — при вмілому акомпаньяменті на фортепіяні мґр Марти Цибик — піснями: „Горить моє серце", „Гей, тополі мої", „Садок вишневий коло хати" і надватком „Україно, моя Україно".

На закінчення концертової частини Бенкету Оля Шкафаровська, член Драматичної Студії Л. Крушельницької рецитувала „Породила мати сина" (Сова) — Тараса Шевченка.

На прохання старости Бенкету парох української католицької церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, о. ігумен Павло Малюґа, ЧНІ провів молитву і поблагословив дар Божий на столах, а кінцеву молитву провів парох української православної церкви св. Тройці в Ірвінґтоні, о. Петро Сагайдачний.

Під час обіду староста відчитав ряд надісланих привітів від організацій і окремих громадян.

У кінцевому слові, голова АДУК-у інж. Л. Калинич, подякував усім учасникам, зокрема виконавцям програми Бенкету, а відтак присутні ще довго обговорювали за столом наші проблеми і наслідки, яких, на превеликий жаль, у нас не бракує.

М. Цяпка

Відзначення 100-річчя НТШ в Честері

Ще ранньою весною ц. р. Управа Відділу УККА в Честері рішила відзначити 100-річчя НТШ. Із тією метою запрошено на день 25 березня проф. Миколу Остап'яка з доповіддю на тему: „НТШ — оборонець української правди", а на день 7 жовтня проф. д-ра Григора Лужницького з доповіддю на тему: „Заслуги НТШ для української науки". На закінчення святкувань Відділ УККА влаштував 27 жовтня Ювілейний бенкет. У просторій залі Українського Народного Дому засіло при столах біля 150 гостей. По відкритті бенкету головою Відділу Іваном Федаком, о. совітник Петро Липин, парох української католицької церкви св. Духа провів молитву та поблагословив вечерю, яку приготовили членкині Сестрицтва при українській православній церкві. Бенкетом проводив інж. Андрій Забродський. По вечері він попросив до слова проф. д-ра Миколу Чировського, делеґата НТШ, котрий виголосив доповідь про працю НТШ та його пляни на майбутнє.

У мистецькій частині бенкету виступали жіноче тріо СУМА, „Соловейки" під проводом проф. Зої Маркович та зі скечами й монологами відомі артисти Оксана і Ярослав Рудакевичі. Після бенкету гості ще довго забавлялися при звуках оркестри „Вечірня зірка".

Бенкет мав не тільки гарний моральний, але також і матеріяльний успіх; наприкінці місцеві організації та поодинокі громадяни, вітаючи НТШ з його сторіччям, склали 1.119.00 дол. як ювілейний дар. Додаючи до того ще 681.00 дол. чистого доходу з бенкету — то НТШ одержало з Честеру дар 1 800.00 дол. На малу честерську громаду це чималий осяг. Завдячувати його треба доповідачам, котрі спопуляризували НТШ в громаді і наполегливій праці членів Управи Відділу УККА, панотцям, парохам українських церков, котрі заохочували вірних до участи у святкуваннях, та всім людям доброї волі, котрі дорожать українською наукою.

С. М.

Листопадове Свято в НУШ у Філядельфії

Як щороку, так і в цьому „Наша Українська Школа" величаво відсвяткувала цю вікопомну річницю 1918 року. У театральній залі школи, на задній стіні сцени, видніла мініятюра ратуша у Львові з блакитно - жовтим прапором. А довкруги видніли дерева з пожовклим листям На стіні виписано дату 1. ХІ. 1918 року (у виконанні проф. І. Юрчака). На сцені й діти НУШ, в тому й малята Дитячого Садка в народних строях і шкільних мундурках з емблемами НУШ. На залі — д-р Олександер Лужницький, директор Школи — в гурті учителів (-вок) і молоді НУШ. Впадала в очі численна участь батьків.

Свято відкрив директор Школи д-р О. Лужницький, відтак імпрезовий референт школи, що оформив і провів програму свята, проф. Володимир Мельник, підкреслив у промові важливість листопадового свята, особливо для нашої молоді. Доповідаючи, проф. Роксоляна Бойко вивела живу картину листопадових боїв на вулицях Львова і участь в тих боях 10-літнього хлопчини.

Учениця НУШ Марійка Мартинюк продеклямувала вірш Б. Лепкого — „І ви пішли...". Ніна Тодорів, учениця НУШ — і з Музичної Школи проф. Наталії Котович — відіграла на фортепіяні „Наш Львів", а три учениці НУШ — Ірина Нога, Галина Стефурак і Галина Небесна, в народних строях на зміну продеклямували вірш про „Львів".

З черги шкільний хор знаменито відспівав „За Україну".

Помітне враження на приявних викликала інсценізація, а саме, проф. В. Мельник в гурті дітей у супроводі фортепіяна (проф. І. Юрчак) продеклямував вірш „На зустріч — до Львова".

Відтак шкільний хор, при акомпаньяменті фортепіяна (проф. І. Юрчак), проспівав „Ой, у лузі червона калина", а на закінчення ціла заля заспівала „Не пора...".

Д-р О. Лужницький, директор Школи, довів до відома батьків зміст Обіжника, закриваючи листопадові святкування.

проф. Іван Попель

ДРУГА ЗУСТРІЧ

У днях 29 і 30-го вересня ц. р., на Оселі Українського Народного Союзу Союзівка, відбулася друга зустріч професорів та учнів гімназій Мангайму, Ельванґену, Етлінґену і Майнц-Кастелю.

Уже в п'ятницю, під вечір почали з'їздитись професори і учні з далекого Чикаґо, Торонта, Філядельфії, Ню Йорку, щоб перед офіційними днями зустрічі відновити знайомство, погуторити, поділитися думками, бо два дні для декого з нас замало. Приїжджають з дружинами чи мужами, дітьми. Погода на Союзівці цим разом чудова. Пожовкле осіннє листя дерев, свіже чисте повітря, доповняють красу Оселі, підбадьорують приїжджих учасників.

Тих, хто приїхав вже по вечері директор Оселі, В. Квас, просить до їдальні на канапки, солодке і каву. Хоч декому години їзди дуже довгі, вони втоми не відчувають. Запізнаються, бо дехто не був на першій зустрічі і не бачився ще від гімназійної лавки; вітаються, розмовляють, діляться думками, дехто перерве розмову дотепом. І хоча не хочеться, все таки треба хоча б годину чи дві відпочати.

У суботу знову чудова погода вітає приїжджих. Коло год. 10-ої ранку у вхідній просторій залі, головного будинку, почали підходити до реєстраційного столика. Пізнають себе, вітаються, радіють. Дехто хвилину застановляється, пригадує собі, вже знову — приятелі шкільної лавки.

Професор Нестор Пінковський проходжується з місця на місце,наче дижур тримає, та заглядає чи все впорядку, чи учні заховуються як це було в гімназії.

Година вже 4:30,на яку Комітет назначив короткі наради. Нарадами провадила на місці вибрана президія у складі: Проф.інж. Н. Пінковський, почесний голова Юліян Куляс, Марійка Галич-Дуткевич, Іван Пелеш, Володимир Тищенко і Михайло Кічула.

Член Комітету,Юліян Головчак поінформував присутніх про підготову зустрічи, як рівнож про зміни які зайшли в останніх хвилинах, а саме: дир. Андрій Бараник, проф. Володимир Кульчицький, Таіса Осінська-Децик, не зможуть прибути на зустріч. Але ,хоча при тих змінах і не в такій же атмосфері як було заплянoвано, зустріч мусить відбутися якнайкраще,зазначив Ю.Головчак.

Під час нарад приємно було почути голос Галі Телезди-Кіктан,яка подзвонила з далекого Гюстону, Текcас, щоб привітати присутніх та побажати успів.

По довгих нарадах і дискусіях,де і коли відбути наступ зустріч, на пропозицію Володимира Тищенка,рішено більшістю голосів, зїхатися знову на „Союзівку" у 1975, щоб належно відзначити 30-ліття заснування української гімназії у Мангаймі у 1945-ім році.

До ділового Комітету ввійшли! Ніна Ганін-Гречнів, Марійка Буката - Лотоцька, Стефан Дроздовський, Юліян Куляс і Михайло Кічула. А,щоб видати відповідні матеріяли,з цієї нагоди, вибрано Редакційну Колеґію, до якої увійшли: проф. Нестор Пінковський, Володимир Володимир Колюбінський і Юліян Головчак.

О год. 6:30 наради закінчено і всі присутні переходять на„Веселку",щоб під час коктейлю" у просторій залі могли свобідно поговорити, пожартувати, поділитися недокінченими думками початими перед нарадами.

Бенкет-вечерю відкрив Юліян Головчак молитвою. По молитві повстанням з місць присутні вшанували пам'ять померлих професорів та учнів. Програму перебрав Юліян Куляс і по вечері попросив до слова проф. Н. Пінковського, який між іншим сказав, що гімназії у Німеччині провадили такого типу люди, як директор В. Кульчицький. Вони шукали за кваліфікованими силами, щоб наші учні могли отримати якнайкращу освіту. "Я думаю, що професори своє завдання виконали, і передали своє знання у повній мірі, учням, які хотіли його прийняти", сказав він.

По словах проф. Н. Пінковського, Ю. Куляс відчитав привіт від професорів і учнів, які не могли прибути на зустріч. Привіт від директора Ельванґенської гімназії, проф. В. Кульчицького, відчитала його дочка, Лідія маючи змоги бути особисто присутнім на нашому святі, цією дорогою вітаю вас дорогі учасники з'їзду та висловлюю признання його ініціяторам. Ваша присутність сьогодні ще раз засвідчила що вам, учням колишніх таборових гімназій, таки залишилося щось вартісного, що заслуговує на спомин по стількох роках. Хоча життя не було легким, бо нові життьові обставини вимагали щораз то нових пристосувань, ви, молодечим запалом виконали свої обов'язки, та оптимістично дивилися на майбутнє . А ми, ваші вихoвники, старалися усіма силами направити браки нанесені воєнною хуртовиною, вашому академічному і духовому розвиткові. Я щиро надіюся, що хоч частинно ми це доконали.

Марійка Галич - Дуткевич передала привіт від учнів які живуть в околиці Детройту, а від себе додала "наша зустріч для мене це — родинне свято".

Гуморестку п.н. "Не приготований до слова" відчитав Ю. Куляс, в якій сказав: "Мені припала дуже велика честь бути покликаним до слова. І хоча я не сподівався бути покликаним до слова і належно не приготовився все ж таки будьте терпеливі і вислухайте мого неприготованого слова!. Очевидно, якщо я був би знав, що буду покликаний до слова, я був би належно приготовився до слова і не був би змушений в останню хвилину виступати із неприготованим словом".

До приємної несподіванки належала присутність, на нашому бенкеті, проф. Романа Чубатого, колишнього професора Міттенвальдської гімназії, який привітав присутніх теплими словами.

При кінці бенкету Віталій Галич висвітлив, накручений кольоровий, 15 хвилинний фільм з першої зустрічі.

Подякувавши директорові Оселі за взірцеве улаштування бенкету, Ю. Головчак попросив усіх перейти до залі "Веселки" на забаву. Знаменита оркестра Осипа Головатого, приємна атмосфера — всі бавилися дуже добре.

У неділю вранці, хоч і не легко було вставати, всі присутні пішли вислухати Богослуження, яке відслужив о. Іван Мак, парох Союзівки.

Під час обіду нам приємно було пізнати жінку,директора Кваса, Магдалену. П-і М. Квас, по 30-ти роках розлуки зі своїм чоловіком, приїхала до Америки з рідної України. Хоч приємно розмовляти з п-ом Квасами, пора в дорогу.

Дехто вже відїхав, з іншими прощаємося. Подякувавши ще раз директорові Оселі ми відїжджаємо.

Михайло Кічула

Хор ім. Григорія Верьовки відзначив 30-річчя

Київський журнал „Україна" багатьма статтями, репортажами і світлинами відзначив 30-ліття існування академічного українського хору ім. Григорія Верьовки. В одному з репортажів пишеться: „Хор зібрав усе найліпше, що є нині в царині народної пісні, народного хорового співу. В його активі — понад тисячу творів. Навряд чи існує ще інший колектив, що може похвалитися таким пісенним багатством. Він став взірцем для інших народних хорів. Як в академіях наук зосереджено усе найкраще в науці, в академіях мистецтв — усе найкраще в малярстві, так і академічний народний хор зібрав усі найліпші зразки народно - пісенної творчости. Він (хор) був першою фаховою школою для багатьох мистців, серед яких і народні артисти Євгенія Мірошниченко та Дмитро Гнатюк".

Українська вища школа Непорочного Зачаття в Гемтремку

Школа не тільки кристалізує характер молодої людини, але й дає відвалини, на яких вона буде стояти ціле своє життя. Тому дуже важливо, до якої саме школи ми посилаємо дитину, зокрема в теперішніх часах, коли так буває, що злочинний елемент підкидає навіть найменшим дітям різні наркотики. Крім того, живемо в часах, коли Росія у найбільш жорстокий сталінський спосіб руйнує в Україні українську культуру та винищує фізично інтеліґенцію. І тому тим більшим є завдання свідомої української родини зберегти вірність і прив'язання української молоді до своєї Церкви та рідної культури. Щоб бодай тут, на вільній землі Вашинґтона, ми не втрачали своєї ідентичности і в слушний час наші нащадки змогли перенести набуте знання в сплюндровану Україну. Тому саме збереження нашої молоді при українській народности й рідним обряді було й завжди буде однією із найбільш пекучих проблем української спільноти в розсіянні. Ніколи чужі школи не виховають нам дітей так, як ми цього собі бажали б. Часто наша дитина, попавши в чуже середовище, тратить зв'язки зі своїм народом. Щоб запобігти цьому лихові, в 1959-му році о. прелат Степан Кнап заснував Українську Вищу Школу в Гемтремку. В той час це була єдина коедукаційна українська парохіяльна середня школа (гайскул) в ЗСА. Вона зразу поставила собі за завдання виховувати й зберегти нашу молодь при своєму українському обряді, подати їй основні знання української мови, історії, літератури й культури та приготовити її на продуктивних громадян до пізніших студій на університеті, або в комерційному світі. Пишу ці рядки з досвіду, бо я є матір'ю троє діточок у шкільному віці. Моя найстарша доня вже закінчила УВШ, тому можу з гордістю ствердити, що Українська Вища Школа Гемтремку не завела нас батьків у наших сподіваннях. Сьогодні наші діти гарно володіють українською мовою в розмові і письмі та випосажені в добре знання української історії та культури. Школа ця стоїть на рівних правах з американськими гайскулами, а її ґрадуанти мають відкриті двері до всіх університетів. Не має вона і проблеми з уживанням наркотиків, проблема, яка сьогодні часто трапляється в інших гайскулах. За всі ці гарні результати ми є вдячні не тільки оо. Василіянам з о. Інокентієм Лотоцьким на чолі, Сестрам Василіянкам, але й теперішньому директорові школи, викладачеві математики та східньо-европейської історії — проф. Петрові Стасеву. Від самого початку, спершу як професор і заступник директорки, проф. Стасів брав активну участь у формуванні цієї школи і її український характер, у великій мірі, ми завдячуємо саме йому.

Як ми вже згадали, ініціятором УВШколи був о. прелат Степан Кнап, тодішній парох церкви Непорочного Зачаття в Гемтремку. У 1958 р. о. прелат закупив будинки Тав Бета Дому в Гемтремку, а будинок ч. 3056 при вул. Генлій став будинком УВШколи. Вже 8 вересня 1958 р. школу урядово відкрито Богослуженням у шкільній каплиці. Сестра Саломія, ЧСВВ, стала першою директоркою школи, а заступником директорки став проф. Петро Стасів. Перші вписи до школи охопили 34 учнів. Скоро школа знайшла й своїх меценатів, які підтримали її матеріяльно і морально. Вже другого року її існування число учнів зросло до 95, а третього року, в 1961 р., було 142 учнів. Сьогодні, тринадцять років пізніше, число досягає двох сотень, а число ґрадуантів перейшло вже понад 500 студентів. Це неабиякий осяг, головно, коли взяти під увагу, що ми не дістаємо ніяких федеральних субсидій на її втримання, і цілий тягар її утримання лежить на плечах української громади Детройту. 1962-1963 рік дав перший випускник УВШколи й школа вже мала 185 учнів. Того року оо. Василіяни почали душпастирювати в парохії і таким чином теж перебрали провід школи. В 1966-67 р. Мичиґенська Стейтова влада акредитувала УВШколу. Таким чином вона стала на рівних правах з американськими гайскулами.

Сьогодні, детройтські українці щораз то більше солідаризуються з УВШколою, не тільки вписуючи туди своїх дітей, але й матеріяльно їй допомагають. Стають теж частішими виступи її учнів у культурному і спортовому світах. Різні концертові поїздки по інших містах, чи участь в історичних річницях запевняють нас, що виховання нашої молоді стоїть на правильному шляху, що ми можемо гордитися нашою школою і її проводом на чолі з о. Лотоцьким, ЧСВВ та директором проф. Стасевим. Нашим бажанням було б, щоб щораз то більше наших українських родин приєднувалось до цієї успішної праці над молоддю. Бо тільки спільними силами ми збережемо українську молодь для себе, відвернемо її від спаду у пропасть чужого моря. Не сміємо говорити, що „наша хата з краю", бо не говорять цього наші вороги! Тільки спільними силами зможемо створити з українського юнацтва — українську людину, людину, поставлену на найвищий щабель моральної та національної свідомости.

Оля Кругак

АЛЛА ГОРСЬКА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

никам КҐБ без присутности представників прокурорського нагляду". Підписувала Алла також колективні заяви: вимогу допустити на політичні процеси, протест проти заборони художникові Панасові Заливасі малювати тощо.

1967-го року Алла їздила до Львова на суд В. Чорновола і написала разом з групою протест проти незаконного суду. 1968-го року підписала відомий протест великої групи киян проти порушень в СССР принципів „соціялістичної демократії" і норм „соціялістичної законности". В судовій справі В. Мороза знаходиться підшита поштівка від Алли Горської, де вона називає Мороза „квіткою серед снігів".

Викликана влітку 1970-го року на допит в Івано-Франківське КҐБ, відмовилася давати проти Мороза будь - які свідчення.

За кілька днів до смерти висловила жаль, що не поїхала на суд В. Мороза і написала заяву - протест до Верховного суду про незаконність і жорстокість вироку.

В днях, коли Алла Горська лежала забита в льоху, про це з друзів ніхто не знав, то в київському Науково-дослідному інституті, лектор — працівник обкому партії говорив, що „націоналісти" змінили тактику, організовують „зборища" по хатах і майстернях художників і називав при цьому помешкання Алли Горської.

Забита Алла Горська 26-го листопада 1970-го року в будинку свекра, в місті Василькові біля Києва.

Євген Сверстюк звернувся до друзів в день похорону так: „Німотно, темно й незрозуміло. І вривається до свідомості тоскним розпачем — не буде, вже ніколи не буде між нами Алли Горської... Наче темна завіса спадає на сонце..."

Іван Гель закінчив своє слово; „... Не стало мужньої принципової громадянки — незрадливої дочки українського Відродження 60-их років... Але смерть таки не всесильна... бо вічно житимуть твори Алли Горської на полотнах, на стінах, на будинках, у школах і в музеях. Буде пам'ятатися її несхитна принциповість, велика працелюбність і благородна ненависть, породжена любов'ю"...

Пам'яті о. протопр. Ф. Кульчинського

(У першу річницю смерти)

5-го листопада б.р. саме минув рік, як відійшов у вічність св.п. о. протопр. Ф. Кульчинський.

Життя його було многогранне й творче і тому хочеться хоча б в якійсь мірі насвітлити його і цим вшанувати пам'ять Покійного.

Народився він у священичій родині в селі Любче, Луцького повіту на Волині 19-го лютого за ст.ст., 1891 р. Нижчу освіту одержав у Духовній школі в Крем'янці; середню в Духовній Семінарії в Житомирі, а вищу в Київській Духовній Академії (рр. 1911-1915), де осягнув диплом кандидата Богословія, що відповідає науковому ступеневі магістра теології.

Здобувши повну освіту, розпочав педагогічну працю найперше в Києві, а там в Кам'янці Подільському, Володимирі Волинському і Рівному на Волині. У 1927 р. стає професором Державної Православної Духовної Семінарії в Крем'янці. Викладав там українську і церковнослов'янську мови, історію Православної Вселенської Церкви й гомілетику. З цієї школи вийшли цілі кадри української інтелігенції і багато з них займають високі і відповідальні становища по цілому світі.

Прихід „визволителів" у 1939 р. змусив його, як й інших, податися з дружиною і сином на захід, до Німеччини, де працював як фізичний робітник. Восени 1941 р. повернувся на Волинь і став культурно-освітнім референтом. Попав до в'язниці, з якої чудом врятувався і повернувся до Німеччини, до родини. Тут пережив всі страхіття й наслідки Другої світової війни і ділив долю скитальців.

При першій можливості поринає у любу йому педагогічну працю в таборових гімназіях. Активно включається в церковно-громадське життя. У 1948 р. рішає стати душпастирем, і так 18-го квітня його рукоположив митрополит Полікарп у диякони в Авгсбурзі, а 25-го квітня в священики єпископ Платон у Цуффенгавзені. У червні 1948 р. стає інспектором у галузі педагогічного процесу православної релігії у всіх середніх, народних та фахових українських школах.

На запрошення Української Греко-Православної Церкви в Канаді у грудні 1948 р. прибув до Вінніпегу, де займав становище професора Теологічного відділу в Колегії св. Андрія і її духовника. По припиненні навчання в Колегії став настоятелем в Смокі Лейк у Канаді.

У вересні 1951 р. виїжджає на місійну працю до Бразилії. Крім настоятельства парафії св. Дмитрія в Куритибі, виконує обов'язки Адміністратора УАПЦ в Бразилії, голови Генерального Церковного Правління та редактора „Української Православної Ниви". Відзначаючи 70-ліття Покійного у 1961 р., „Українська Православна Нива" писала: „Період від 1951 р. до сьогодні о. протопресвітер Ф. Кульчинський провів разом з нами в безустанній праці для добра нашої рідної Церкви. Невтомна його праця й завзяття та організаційний хист привели до того, що з поодиноких наших парафій, місійних пунктів та окремих громад, нез'єднаних між собою, виросла велика укріплена будова, ім'я якій Українська Автокефальна Православна Церква в Бразилії.

У квітні 1963 р. переживає велику родинну трагедію: в один день, несподівано, втрачає дружину Віру і племінницю Є. Острянську. Це велике горе хоч і підкосило його сили, психічно його не зламало.

Приїхавши до ЗСА в 1963 р., відразу поринає всією своєю істотою у церковно-громадське життя і водночас виконує обов'язки настоятеля св. Юрівської парафії у Трентоні, Н.Дж. Поза парафією бере активну участь у інших ділянках церковного життя, де виконує різні доручені йому Консисторією обов'язки. Постійно дописує до „Нашої Школи", до Українського Православного Слова" і до „Українського Православного Календаря". Підготовляє різні підручники. Остання його праця „Історія Української Православної Церкви" для недільних шкіл, саме підготовляється до друку.

Але чи не найбільше уваги і енергії приділяв він молоді. На своєму 75-літньому ювілеї він сказав: „Праця з молоддю й над молоддю була чи не найбільш улюбленою — й овочі її були такі, що я мав повне вдоволення". Чи не під впливом цієї праці з молоддю був він і сам завжди сповнений молодечим духом.

Де б він не проживав, всі — свої і люди інших національностей шанували його, цінили і любили, а ім'я його відоме усьому українському загалові по цілому світі.

І хотілося б закінчити цей спогад словами колишнього його учня, а тепер великого політично-громадського діяча, ред. Олега Штуля-Ждановича: „Ви не знаєте, Дорогий Учителю, наскільки гріла нас любов до України, прищеплена Вами, в холодні партизанські ночі, наскільки освіжила вона нашу спрагу в бою, наші безкінечні ночі у в'язницях, коли над нами висів меч невідомого, чекання смерти. Ті з Ваших учнів, що загинули по-геройськи, були кріплені Вашими словами й зразком Вашої відданости... Сьогодні Ви можете з гордістю дивитися на пройдений шлях, бо він славний, густо посіяний тривкими слідами праці, яка живе в цілому поколінні учнів, а через них житиме й у майбутніх поколіннях.

Л.Д.

Московський большевизм — відродження монгольщини

(Закінчення зі стор. 2-ої

ла, але відродилася з новою силою в большевицькій державі.

Ту подвійну систему, каже автор, завів Батий за допомогою китайських адміністраторів. Вона полягає в тому, що до кожного князя призначений був окремий баскак з відділом війська. Він не мішався до влади князя, тільки слідив за його діяльністю. На думку автора, сьогодні в московській червоній імперії діє та сама система адміністрації, яку в усіх інстанціях контролює партійна організація з обласними й районними комітетами та фабричними й колгоспними ячейками.

Другою ідеєю, не менш важною, в якій відбивається монгольський вплив, є ідея світової революції, винахідником якої був Джінґіс-хан, що йому автор присвятив чимало уваги в цій книжці. По завоюванні двох великих імперій на терені сучасного Китаю та ще й Хорезмської великодержави, що займала територію сучасного Туркестану, Персії, Малої Азії, Джінґіс-хан проголосив себе володарем усього людства під гаслом „одне сонце на небі й один володар на землі". Цю ідею, під іншими гаслами, проповідує і сьогоднішня Московська імперія большевиків, яка подібно, як Джінґіс-хан, виробила собі плян підкорення всієї землі. Осередком тієї імперії має бути Москва. Діяльність Леніна, на думку автора, йшла слідами радше Джінґіс-хана, ніж слідами Маркса. Але в большевизмі є ще багато інших пережитків монгольства.

Західня Русь, каже автор, не була включена в імперію Золотої орди, оскільки для цих теренів Батий не передбачував окремої адміністрації, тільки задовольнився даниною, тому в Західній Русі монгольські державні ідеї не прищепилися, дарма, що в добу свого розцвіту за кн. Вітовта вона простягалася „від моря до моря". Натомість Східня-суздальсько-московська Русь, що звільнялася від татар тільки ступнево зберегла вповні монгольський адміністративний апарат і всю московську систему правління.

Всупереч своїй марксистській ідеології, що мала б бути суттю передової европейської суспільно-політичної думки, большевизм, каже автор, є специяльно російським явищем, коріння якого треба шукати не в інтелектуальній спекуляції Маркса, а в давніших формах історичного розвитку Росії. Для нас ці погляди не є новістю, їх вже давно висловлювали наші історики та політичні публіцисти, але автор їх широко розвиває й доказує фактами, на які в нас, може, й не звертали особливої уваги. А крім того, книжка ця написана не для нас, а для тих, що своє знання про Росію основують на матеріялах російською мовою, тому всі західні історики Росії хворіють на однобічність і то так далеко, що просто викликують сумнів в історичну науку. Можливо, що ця книжка, написана об'єктивно й безпристрасно, змінить думку не одного західнього русофіла чи москвофіла, тимбільше, що автор переконливо переводить докази про азійський характер російської держави, а зокрема московської большевицької імперії.

Цілий 3-й розділ своєї книги він присвятив монгольсько-московському питанню й показує той історичний процес московсько-монгольських взаємин, який створив Москву такою як ми її сьогодні бачимо. Безперечно, був певний час, коли московські, а потім російські царі пробували заводити західні порядки, але це не тривало довго і скінчилося, коли до влади прийшов Ленін, на думку автора, спадкоємець державницьких ідей Джінґіс-хана. Перше що споріднює Леніна з Джінґіс-ханом, це культ сили, жадоба влади й могутности, а з того походить намагання за всяку ціну розбудувати військову силу, яка єдина дає можливість осягнути владу й могутність. Обидва ці вожді мріяли про підкорення цілого світу і цю ідею залишили у спадку своїм наступникам. Але ще більше уподібнює Леніна до Джінґіс-хана, каже автор, повна атрофія гуманности, цілковита байдужість до страждань, мук і смерти людей. Ленін зовсім не звертав уваги на мільйонові жертви людей, коли йшло про осягнення хоч би й невеликої, але суттєвої для нього цілі. Таким способом йому вдалося зміцнити свою владу, а пізніше Сталін виконав решту.

Цю книжку варто прочитати кожному, хто цікавиться цими питаннями, вона вияснює багато маловідомих або й невідомих питань, а крім того написана легким розповідним стилем. Навіть той, хто слабо знає російську мову, не буде мати великих труднощів, читаючи.

Варто теж зауважити, що й українська історія, оскільки вона переплітається з російською, представлена тут безсторонно, справедливо і навіть досить докладно.

Б. Романенчук

Роковини Листопадового Зриву в Ню Йорку

Як і щорічно, так і в цьому році відзначила Роковини Листопадового Чину Українська Громада Великого Ню Йорку в неділю 4 листопада б. р.

Наша пластова та сумівська молодь взяла участь у своїх святочних апелях у передполудневих годинах, а після того зорганізовано вмаршувала зі своїми прапорами до церкви св. Юра, виповнюючи по береги бальконик церкви, де о 12-ій год. відправлено Службу Божу в намірені Українського Народу. До церкви прибули зі своїми прапорами комбатантські та інші організації. Службу Божу відслужив о. ігумен з монастиря в Гленкові Олександер Гавкалюк ЧСВВ. в заступстві о. пароха церкви св. Юра д-ра В. Гавліча, ЧСВВ, що саме брав участь у СКВУ в Торонті. Він теж виголосив проповідь присвячену листопадовим роковинам. Після Служби Божої в сослуженні інших пан-отців церкви св. Юра о. ігумен Олександер Гавкалюк відправив Панахиду за поляглих борців за волю України. Співав хор ім. Митрополита Андрея Шептицького та „Думка".

Такі ж Богослужби відправлені були в усіх церквах Великого Ню Йорку.

По полудні (о 4-ій год.), заходом Комітету Об'єднаних Українських Організацій Великого Ню Йорку — Метрополітального Відділу УККА відбулася святочна Академія в залі Стайвезант гайскул. Після відіграння та відспівання гимнів, Академію відкрив голова української громади Ню Йорку адвокат Р. Гуглевич. Святочну промову виголосив інж. Є. Івашків, голова Т-ва Українських Інженерів Америки. У мистецькій частині виступив відомий актор сцени, маестро Й. Гірняк, що у мистецькій формі подав публіці вибрані твори з листопадової поезії, а бандурист і тенор В. Луців з Англії найперше в першій частині програми відіграв на бандурі думу „Буря на Чорному морі", а в другій частині при акомпаньяменті О. Омельського відспівав кілька пісень; а саме С. Людкевича „Спи дитино моя", М. Гайворонського „Козаче мій" і „Нема в світі", та А. Гнатишина „Об'єднані духом", а також як надаток на вимогу захопленої співом публіки „Слава Україні" в обробці також А. Гнатишина.

До збагачення програми причинився загально відомий в Ню Йорку хор „Прометей" з Філядельфії під диригентурою М. Длябоги та при акомпаньяменті Г. Мазурок. У першій частині відспівав М. Лисенка „Вічний Революціонер", І. Недільського „Віє буря" зі сольом В. Карпишина та „Марш Молоді" В. Третяка зі солями того ж В. Карпишина та І. Павлічки. У другій частині програми відспівав С. Людкевича „Косар", О. Нижанківського „Золоті зорі" зі сольом Е. Вілинського та С. Людкевича „Хор підземних ковалів".

Мистецьке оформлення сцени виконав Т. Тиміш.

Інформаційна Служба КОУАО

Празник Покрови Матері Божої у Сан Дієго

Неділя 7-го жовтня ц.р. була незабутнім днем, який залишиться у пам'яті парохіян Сан Дієго на довгі літа. Цього ж дня українська католицька парохія Матері Божої Неустаючої Помочі вперше торжественно святкувала свій празник. Подія ця ще і тим важливіша, що в цю неділю парохія обходила також першу річницю свого існування. Правда, початки організування української католицької церкви в Сан Дієго сягають початків 1960-их років, але ввесь час свого існування уважалась вона як Місійна Станиця. Щойно у 1972 р. рішенням Преосвященнішого Єпископського Ординаріяту в Чикаґо її піднесли до стану парохії.

У цю неділю вірні дякували Матері Божій за вислухані молитви і її опіку та поміч над нашою малою громадою. У цьому намірені о. крилошанин Михайло Колтуцький, парох з Лос Анджелесу, відслужив Благодарну Службу Божу в асисті о. Михайла Курила, місцевого душпастиря. У проповіді о. целебрант згадав про часи, коли то він обслуговував цю Місійну Станицю і, ґратулюючи парохіянам за їхній успіх у розбудові парохії, дякував Матері Божій за її опіку. Переважно тут були люди з Лос Анджелесу і Дезерт Гат Спринґ та їх щирий спів, линув далеко ген аж до стіп Марії.

О 1-ій год. почався бенкет. Бенкет попередила програма, на яку складались: виступ жіночого парохіяльного хору, деклямації дітей та виступ танцювального гуртка (три дівчини) з виконанням народних танків. Підготовою програми зайнялись Марта Олексишин й Ірина Сіяк.

Після програми почався правдивий бенкет, який приготовило Жіноче Т-во Матері Божої, зорганізоване минулого року. За головним столом з духовенства засіли: о. крилошанин М. Колтуцький, о. М. Курило, о. А. Довгаль, настоятель української православної церкви в Сан Дієго і римо-католицький священик Гавриїл Спарасіно. Бракувало ще о. Йосифа Радванського, душпастиря місцевої карпаторуської церкви.

Тостмайстром бенкету був Ярослав Сисин. Сам бенкет випав надзвичайно гарно і всі були дуже задоволені із програми бенкету і з смачних потрав, за приготовлення яких належиться подяка п-і Р. Зальопаній, голові бенкету, як теж й тим паням, що їй допомагали.

Під кінець бенкету Ярослав Сисин просив по черзі до слова панотців і гостей. Всі промовці висказували радість з цього свята і ґратулювали організаторам цієї парохії і всім парохіянам, бажаючи дальших успіхів на майбутнє.

Отець парох Курило перш усього дякував о. Колтуцькому за всі його труди, які поклав він на початках організування парохії. Як вислів вдячности для о. Колтуцького присутні відспівали йому „Многая Літа". Дякував о. Курило і другим пан-отцям і промовцям за їхнє признання організаторам парохії, як також даючи признання всім парохіянам за співпрацю, закликав до дальшої праці у парохії.

Хоч офіційно бенкет закінчено молитвою, присутні не спішилися покидати залі, в якій провели мило тих кілька годин. Будучи учасником того свята, пригадались слова нашого Ісповідника, Верховного Архиєпископа Йосифа, висказані недавно під час поїздки у Америці: „Церква — це остоя народу: де є Церква — там є український нарід." Так, в Сан Дієго, одному з найкращих і найздоровіших міст Америки є зорганізована українська католицька церква і є український нарід. Хоча невелика ця парохія, але зате гідна подиву і признання, бо 13 років тому організували її 6 родин-членів. Шкода, що немає їх більше в Сан Дієго, бо тоді багато більше можна б зробити тут для нашої Церкви і української справи.

На численні прохання позамісцевих людей бажаємо подати деякі інформації про саме місто Сан Дієго, його культурні надбання і життя у ньому.

Сан Дієго лежить у південній частині Каліфорнії над Тихим океаном. Начислює воно понад 670,000 мешканців і є віддалене 15 миль від Мехіко. Ціле місто купається в морі квітів різного кольору. Чудові пальми, стрункі кипариси та інші тропічні дерева...

Особливість, яка відрізняє Сан Дієго від інших місцевостей теплих країв — це його ідеальний клімат. Під час коли в інших місцевостях літо буває загаряче і люди мусять виїжджати на північ, то літо у Сан Дієго чудове і не загаряче. Пересічна температура вагається між 70-80 ст. Фаренгайта. Зима також лагідна. Пересічна температура сягає від 46-65 ст. Фаренгайта. Вогкість дуже низька, майже її немає. Плащів чи теплих убрань ніхто не носить. Нерідко можна побачити в зимі босоніж мандруючу молодь. Про сніг забувай! Хто хоче пригадати собі, чи затужив дуже за ним, то мусить їхати яких 50 миль в гори, бо там у зимових місяцях на вершках гір його побачить. Клімат у Сан Дієго — це ідеальний клімат для старших людей, хворих на ревматизм, артрит чи інші недомагання. Тому то у цьому місті є безліч старших віком людей з-поміж цивільних і військовиків, генералів, адміралів і багатьох інших високих урядовців, бо повітря тут чисте і найздоровіше з-поміж усіх інших міст Америки.

Та Сан Дієго славиться не лише прекрасним кліматом і красою, це також місто, в якому туристи мають нагоду відвідувати різні музеї, оглядати цікаві й унікальні пам'ятки штуки і культури старинних народів, давніші і новіші здобутки людського генія і численні інші історичні, наукові й мілітарні пам'ятки. Де є на світі такий славний звіринець, як у Балбоа Парку в Сан Дієго? Належить він до найкращих у світі, простір його сягає 1,400 акрів, має 50,000 різного роду звірят з цілого світу. Є також тут славне акваріюм і музей зі сотнями морських животин. Недавно відкрито тут єдиний на світі Space Theater and Science Center, який представляє подорож людини у засвіти до найдалі віддалених плянет у соняшній системі; використовуючи у найбільший на світі проєктор, який коштував два мільйони дол. Є це без сумніву єдиний на світі науковий центр, який можна зачислити до восьмого чуда світу, яким може похвалитися тільки Сан Дієго. Коли додати до того ще одні з найкращих у Каліфорнії пляжі, площі безчисленні, театри і розвагові місця і для молоді і для старших — то буде це лиш неповний образ цієї краси, чару і несподіванок, які криє для людини чарівне місто Сан Дієго.

Подаємо адресу нашої церкви для тих, хто бажав би більше інформацій: Our Lady of Perpetual Help Ukrainian Catholic Church, 4614 Winona Avenue, San Diego, Ca. 92105.

РЕСТАВРУЮТЬ ЗОЛОТІ ВОРОТА

Київ. — Цього року проводилися архітектурно-археологічні дослідження славнозвісних київських Золотих воріт — подає „Літературна Україна" з 13-го листопада. Керував роботами історик і археолог Сергій Висоцький. Подібних досліджень Золотих воріт ніколи раніше не провадили. Під впливом опадів, вітрів і змінної температури, залишки Золотих воріт поступово руйнуються. Тому вчена Рада Держбуду України прийняли рішення про реставрацію та консервацію Золотих воріт. Щоб здійснити такі роботи на науковій основі, потрібні були попередні дослідження, що їх провів Інститут археології Академії наук під керівництвом Сергія Висоцького.

Сьома Образотворча Виставка в Ню Йорку

У днях 28-го жовтня до 4-го листопада ц. р. тут, відбулася в домівці СУА Сьома Образотворча Виставка Молоді, яку кожнорічно влаштовує виховний реферат 64-го Відділу СУА.

Участь у виставці взяло 32 (двоє поза каталогом) дітей і юнацтва у віці 5-16 років життя. Виставлено коло сотні експонатів. Учасники були з Ню Йорку, Ню Джерзі, Філядельфії, Вашингтону, Детройту. Відкриваючи виставку, мистець Ярослава Геруляк звернула увагу на значення образотворчої активности для естетичного виховання дитини у ранній фазі її психічного розвою. Прелеґентка підкреслила вагу спонтанного й самостійного вислову дитиною її психічних станів за допомогою образотворчих засобів.

На виставці показано графіку й образи, виконані олією, акварелею, тушем, олівцем, пером, кольоровими крейдками. Був один зразок різьби в дереві (хрест) і кілька експонатів кераміки й керамічних скульптур.

Окрему групу становили експонати учасників юнацького віку, які вчаться образотворчого мистецтва й працюють під керівництвом і не без впливу мистців -- педагогів.

Виставку зорганізували референтки 64-го Відділу Дарія Костів і Бронислава Ковалів при допомозі комісії в складі: Ярослава Геруляк, Люба Артемишин, Анна Гореча, Поля Книш, Слава Салик.

Порівнюючи з ранішими виставками, можна зауважити деякий спадок зацікавлення того роду виховними імпрезами так щодо кількости учасників (минулого року — 47), числа виставлених експонатів (попередньо — 150), обрзотворчих родів, техніки виконання, як і щодо числа відвідувачів — около сотня, коли попередньо було їх майже двісті.

Не відбулася також, через брак зацікавлення, запляновава мистцем Ярославою Геруляк „година творчого малювання", під час якої діти мали ілюстративно зобразити моменти з прочитаної казки. Минулого року цей експеримент дав гарні наслідки. Вражало теж, що поза клясами Я. Геруляк із Школи Українознавства не відвідала виставки ніодна зорганізована група наших шкіл, українознавчих курсів, чи організацій молоді під проводом своїх учителів і виховників.

Багато з нас висловлюють турботу про виховання дітей і майбутнє нашої національної спільноти, але мало конкретного робиться в цій справі. Загальна байдужість зводить у нівець ініціятиву й труд одиниць. Наші школи й організації молоді замкнулися в своїх учбових кімнатах і домівках, обмежують виховно - навчальний процес до вербалістики й схолястики, втрачаючи контакт з життям і довкіллям.

Такі виховні імпрези, як образотворча виставка, можуть зробити багато для вирощення надійного молодого покоління.

Марія Барагура
Пресова рееферентка 64 Відділу СУА

Свято Листопадового Зриву в Міннеаполісі

11-го листопада ц. р. в залі Українсько - Американського дому в Міннеаполісі відзначено річницю Листопадового Зриву, під патронатом місцевого Відділу УККА. Цілу програму приготовили члени таких товариств, як: ОДУМ, Пласт, СУМА, ТУСМ і Студентська Громада. Американський гимн виконала на фортепіяні Ірина Михайльонка. Вступне слово відчитала Катерина Проценко. В ньому вона представила вартість ідеї, як рушійного чинника в житті народу. В рефераті Андрій Каркоць змалював долю Галичини від половини XIУ століття, і представивши найважливіші етапи відродження, зупинився на Листопадовому Зриві, який є найкращим доказом цього, що нарід, який живе на рідній землі та твердо стремить до здійснення цілі — її осягне.

Дівочий хор СУМА під проводом інж. Карп'яка Є. відспівав дві пісні: „Чи чуєш мій друже?" та „Поляглим борцям". Роман Смулка рецитував поезію „Листопад" У. Кравченко. Замість цілої Капелі Бандуристів ОДУМ'у виступила її солістка Таня Вовк з двома піснями: „Ой у полі верба" та маршовою піснею, закінчуючи піснею - речитативом „Сон матері про свого сина". Цього разу п'ятка юних пластунів: братіки Дорощаки, Луців, Гуцал і Степчук своїм виступом добилися гарного успіху. Пластова організація на терені наших міст останніми часами проявляє знатне оживлення.

Концерт закінчено національним гимном, який відспівала ціла авдиторія.

Відзначення Листопадової Річниці і то силами молодечих організацій треба вважати позитивним явищем, бо від них залежить, якими шляхами піде українська справа.

Василь Пакуляк
прес. реф. УККА
Міннеаполіс

Чи може бути понеділок в п'ятницю?

Такий ребусовий запит на вступі афіші, що висіла в церкві св. Йосафата, в Пармі, Огайо, в другій половині жовтня цього року, не загорнув ніякого „карамболю черговости" нормальних днів у тижні.

Із дальшого змісту афіші виявлялося, що на п'ятницю 26-го жовтня заплянована Літературний Вечір письменника-гумориста Миколи Понеділка. А що ідея такого Вечора зродилася в останній хвилині — як побічний продукт, чи зупинка Понеділка, подорозі до Каліфорнії — то поставлене в наголовку питання було справжньою пробою навантаження, чи витривалости для цього непересічного письменника й виконавця власних творів.

З уваги на короткий час для реклями, треба було знайти спонсора, який, при найменших витратах, ґарантував би найширший розголос і найпевніше зобов'язував би людей до участи.

Таким спонсором виявився о. Ярослав Сірко, давній прихильник Понеділка. Названий парох церкви св. Йосафата віддав для імпрези безплатно залю, а в своїх проповідях і в церковному бюлетені ревно взивав людей прийти послухати, ... про що тирса щелестить" (у творах цього письменника).

І люди прийшли. Дві сотні з половиною прийшли. Греко-католики і православні, під проводом своїх священиків, старі й молоді, чоловіки й жінки. Всі прийшли по чергову порцію „соборного борщу" й „вітамінів" (національної вірности), які так успішно нам препарує, оце вже півтора десятка літ, Микола Понеділок.

Цим разом письменник привіз нам свій найновіший твір, що ввіковічнює наші діпівсько-таборові дні, під назвою: „Рятуйте мою душу". Хто подумав би, що це вже дев'ятий твір розмірно молодого (народженого 1922-го року) автора?! . . . А десятий п. н. „Чудо в решеті", вже готовиться до друкарського млина.

Зайво стверджувати, що приявні були захоплені Понеділком: таке ствердження набрало вже сили правила. Зате треба підкреслити захоплення Понеділка авдиторією, яку він зараховує до найкращих щодо сприймання-співдії, з якими йому доводилося зустрічатись... Невдоволеними залишилися тільки ті, яких не досягла короткоречинцева рекляма й вони довідалися про імпрезу тоді, як вона вже відбулася.

Про успіх вечора свідчить теж продаж згаданої нової книжки Понеділка „Рятуйте мою душу". Автор призначив був на Клівленд і Парму 20 примірників, а коло 30 на Лос Анджелес і Денвер. Та Клівленд сам загарбав около 40 примірників — на Захід довелося везти лиш символічну решту... Всім покупцям автор власноручно вписав до набутої книжки відповідну присвяту.

Програму імпрези, яку започаткував характеристикою автора та його літературного доробку О. Гайський, помітно збагатив своїми виступами Квінтет Бандуристів, під мистецьким проводом Григорія Китастого. „Зорепадами" в серце учасників запали зокрема глибинна тонами й думками поважна пісня „Повій, вітре" та жартівлива пісня-скетч про Явтуха. Виступ Понеділка із окремим нарисом, присвяченим бандуристам і поіменно Григорієві Китастому — викликав зворушення.

Після імпрези о. Я. Сірко на сцені розцілував Понеділка, в імені всіх приявних, дякуючи йому за незабутнє переживання. А на другий день запакував у конверт цілий чистий прибуток імпрези і передав гостеві. Понеділок відповів на жест своїм жестом — передаючи 50 дол. на церкву.

Питання: „Чи може бути Понеділок (серед робітничого тижня) у п'ятницю?" — знайшло у Клівленді-Пармі притакуючу відповідь. Може бути, але, мабуть тільки Понеділок. Ніхто інший! . .

О. Син

Совєтські сільськогосподарські „чуда"

(Закінчення зі стор. 2-ої

му". Ось цим і пояснюється „чудо" з високим урожаєм 1973-го року.

Куди та як поведе Полянський на спілку з Брежнєвим далі сільське господарство СССР, залежатиме від багатьох обставин та умов, а головно від ефектів запроваджуваних не-соціялістичних нововведень у практику сьогоднішніх колгоспів та радгоспів. Що ці нововведення аж ніяк не сходяться зі сталінським комунізмом, тим, звичайно, найменше буде хтось журитися, хіба що скаже за відомим російським - совєтським прислів'ям: „Умер Максім, ну і чьорт с нім!"... („Помер Максим, ну і дітько з ним!")...

Святочний апель Пластової Станиці в Боффало

У неділю 28-го жовтня ц. р. о 6-ій год. вечора в залі церкви св. Отця Николая, пластова станиця в Боффало відзначила роковини Листопадового Зриву та віддала поклін героям Базару, УПА та сьогоднішньої України.

Першою частиною апелю проводив ст. пл. Адріян Цьолко — зв'язковий юнаків. До численно зібраних членів пластової станиці, батьків та гостей згадку про події Листопада гарно виголосили юначки Зіна та Наталка Дмитріюк, а про УПА юнак Андрій Стасюк. Слідували пісні у виконанні куреня юначок. Під кінець першої частини, ст. пл. Марта Гаврилюк відчитала святочний наказ, в якому станичний звернувся до пластової молоді такими словами: „Запитаймо себе юні друзі, що ми даємо від себе у поміч рідним своїм батькам — рідній Україні? А давати ми всі повинні й мусимо дати, проживаючи ще й тепер в добрі й багатстві — матеріяльному та духовому. Там караються за критичне рідне слово — тут рідне слово часто не знаходить зрозуміння й пошани між своїми. В першій мірі ми серцем і думками мусимо бути звернені до України. Для нас Україна це ціла українська спільнота поселена на прадідній українській землі й поза нею, а зокрема її церква, мова, культура й всі інші духові й матеріяльні надбання здобуті впродовж століть її історичного й сучасного існування".

В другій частині, яка була присвячена сучасній Україні, присутніх привітав станичний, пл. сен. Ярослав Пришляк, який рівнож і проводив цією частиною. В цій частині ст. пл. Ліза Шрамель та юначка Ляриса Вілоголовська поділилися з присутніми враженнями та переживаннями зо свого перебування цього літа в Україні. В мистецькій програмі віддеклямували віршики сучасних українських поетів, новачка Аксана Стовбуненко та новак Петрусь Стасюк. Юначка Рома Стецьків відіграла на бандурі та відсівала дві пісні, а юнак Олег Борачок виконав фортепіянову точку.

Цей спосіб відзначення роковин зробив приємне враження не тільки на батьків і гостей, але й був привітною зміною для самої пластової молоді, яка часто бунтується проти нудних, з довгими промовами, стандартних академій. Тут промовляли про ці важливі події та ділилися своїми враженнями, думками та мистецькими здібностями їхні ровесники. За успіх цього вечора треба подякувати станичному пл. сен. Ярославові Пришлякові — який завжди звернений лицем до молоді.

Відспіванням національного гимну закінчено цей вдалий святочний апель.

ст. пл. Марта Гаврилюк
станичний писар

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

В НЮ ЙОРКУ ВІДБУЛОСЯ УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ 100-РІЧЧЯ НТШ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

УККА мгр І. Базарко, від Об'єднаного Комітету Американсько-Українських Організацій Метрополітального Ню Йорку, господаря терену, учасників Конгресу і святкувань голова мгр Р. Гуглевич та інші. Для Конгресу наспіло дуже багато письмових привітань, в тому головно від Верховного Архиєпископа кардинала Йосифа Сліпого, яке відчитано в цілості і яке приявні прийняли вставанням з місць, митрополита Української Православної Церкви Мстислава, митрополита УКЦеркви в ЗСА Амброзія Сенишина і митрополита УКЦеркви в Канаді Максима Германюка та інших Владик обох Українських Церков. Від Українського Євангельського Об'єднання Північної Америки привітання наспіло за підписом пастора В. Боровського. На бенкеті митрополита Мстислава репрезентував архиєпископ Марко, який провів вступну молитву. Було також привітання з Білого Дому. Канадське НТШ на Конгресі і бенкеті репрезентувала секретар Управи доц. інж. Леоніда Вертипорох.

На закінчення бенкету відбулося надання Шевченківських медалів та почесних грамот всім тим заслуженим громадянам, які своїм трудом і пожертвами причинилися для розгорнення праці НТШ. Між відзначеними медалями за цьогорічну пожертву в сумі 1 000.00 дол. був Український Народний Союз. Крім цієї пожертви, головний касир УНС мгр Уляна Дячук передала ще пожертву в сумі 760.00 дол., що їх склали екзекутивні урядовці та працівники головної канцелярії УНС і „Свободи". Дуже позитивний відгук знайшла ініціятива пароха церкви Івана Хрестителя в Нюарку, о. ігумена Павла Малюги, який від імени парафії передав на потреби НТШ 1000.00 дол. За його прикладом пішло багато представників інших організацій і присутніх, які передали на фонд НТШ відповідні пожертви. Виказ цих пожертв буде проголошений окремо.

В часі бенкету відбулася також мистецька програма. Ольга Шкафаровська рецитувала Ліни Костенко „Кобзареві", а Ірина Пелех з Українського Музичного Інституту виконала на фортепіяні „Другу рапсодію" М. Лисенка, „Прелюдію і фугу Ц-моль" В. Нижанківського та „Гуцульську токкату" Кос-Анатольського. Мистецькою частиною керував д-р П. Богданський.

На бенкеті і конгресі були представники чужинецьких наукових установ. Чехо-словацьке Наукове Товариство репрезентував проф. д-р Джон Дж. Лекса, Польський Науковий Інституту — проф. Тадеуш Громада, Польський Інститут ім. Й. Пілсудського — сенатор Тадеуш Кательбах, а Асоціяцію Балтійських Студій проф. Джеймс Гегуліс.

ЗАКЛЮЧНА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ

На кінцевій пленарній сесії, що відбулася в неділю 25 листопада, крім трьох вже згаданих доповідей, були зроблені підсумки Конгресу та прочитані і продискутовані відповідні резолюції. Підсумки Конгресу зробив проф. д-р Осип Андрушків, який підкреслив позитиви проробленої праці, стверджуючи, що трирічна підготовка принесла успіх. Він зокрема відзначив належний науковий позем відбутих сесій і наукових конференцій. У резолюціях, крім привітань українським науковим працівникам в Україні, Конгрес зайняв становище до ситуації на українських землях і до справи поневолення науки в Українській ССР та проаналізував досягнення НТШ за час щойно закінченого сторіччя.

∴

Ювілейний Науковий Конгрес для відзначення сторіччя НТШ підготовив Ювілейний комітет під проводом проф. д-ра Осипа Андрушкова. До комітету входили: проф. П. Стерчо, д-р П. Богданський та інж. Р. Кобринський, який одночасно був секретарем Комітету і відповідав за технічну підготовку Конгресу і бенкету. В рямках комітету діяли комісії імпрезова, видавнича, преси та інформації, зв'язків та організаційна. Заходами Комітету якраз напередодні Конгресу появився друком перший том двотомної історії України англійською мовою за редакцією професорів М. Стахова, П. Стерча і М. Чировського та у співпраці із сенатором професором Павлом Юзиком.

ВИСТАВКА ТВОРІВ ВАСИЛЯ І КАТЕРИНИ КРИЧЕВСЬКИХ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Тут, в Пластовому домі, 25-го листопада ц. р. о год. 1.30 по полудні, відбулось відкриття мистецької виставки п. н. „Україна в картинах Василя і Катерини Кричевських". Виставлено 36 гуашів Вас. Кричевського і 50 акварель і гуашів Катерини Кричевської. Виставку відкрив станичний Пласту в Ню Йорку, Андрій Ластовецький. Слово про мистців сказав проф. Любомир Кузьма, згадавши при цьому, що наступного місяця припадає 10-річчя від заснування галерії образів Ольги Соневицької. Цю, вже третю з черги виставку Кричевських влаштувала Ольга Соневицька і дохід з виставки призначила на Пластовий дім. Виставка картин буде відкрита в суботи і неділі від 1-5 год. по полудні і триватиме до 9-го грудня цього року.

Совєтського артиста зустрів в Ню Йорку „неприємний запах"

Ню Йорк. — В концертовій залі Гантер коледжу виступав соліст-скрипаль Ленінградської Філгармонійної оркестри Олег Каган з гостинним концертом. На початку другої частини концерту в залі постало замішання серед публіки і керівництва, бо заля почала заповнятись неприємним запахом від залишених невідомими особами бомб-смердючок. Припускають, що інцидент був викликаний особами, що противляться виступам совєтських артистів в пов'язанні з внутрішньою і зовнішньою політикою, що її веде Совєтський Союз. Виновників однак не знайдено.

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що 26-го листопада 1973 р., рано,
в шпиталі Flushing Memorial Center, після довгої
і тяжкої серцевої недуги, відійшла у Вічність
на 76-му році життя,
наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

бл. п.
АННА АНДРІЇВНА БАКУМ

б. учасниця Визвольної Боротьби в Армії УНР.

ПАНАХИДИ будуть відправлені в похоронному домі П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку, у вівторок і середу, 27-го листопада і 28-го листопада 1973 р. о год. 7-ій вечора.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 29-го листопада 1973 року в катедрі св. Володимира, 160 Вест 82-га вул., Ню Йорк, Н. Й., де о год. 9:30 рано буде відправлена Служба Божа, а опісля о год. 1-ій по пол. на Українському Православному Цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:

муж — ДМИТРО
сини: ВАЛЕНТИН з дружиною ТЕРЕСОЮ
ВОЛОДИМИР з дружиною ОКСАНОЮ
внуки: БОРИС і МАРКО

Усім кол. Воякам Українського Війська всіх Формацій та Українському Громадянству подаємо болюче сумну вістку, що 21-го листопада 1973 року в своєму помешканні в Ню Йорку, несподівано вибув назавжди з наших рядів на 52-му році працелюбного життя
наш Незабутній Побратим по Зброї

св. п.
АНДРІЙ БОДНАРЧИК

народжений 6-го грудня 1921 р. в Коритниках, пов. Перемишль, Україна,

кол. учасник Визвольної Боротьби України в рядах Першої Української Дивізії УНА, кол. довголітній член Управи та впродовж трьох останніх каденцій заступник голови нашого Координаційного Комітету Комбатантських Організацій Великого Ню Йорку, ревний громадський діяч.

ПОХОРОН відбувся в суботу, 24-го листопада 1973 року.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Високоповажаній опечаленій Родині Покійного передаємо сердечні вислови глибокого співчуття.

УПРАВА КООРДИНАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКИХ І УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ КОМБАТАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ

В пам'ять Покійного
проф. д-ра ОЛЕКСАНДРА

в пам'ять Покійного
проф. д-ра АНДРІЯ ОЛЕКСАНДРА ЛАСТОВЕЦЬКОГО
дійсного члена НТШ
складають 50.00 долярів
на Ювілейний Фонд НТШ в ЗСА

Ню Йорк, Н. Й. — Богдан і Лідія ЛАСТОВЕЦЬКІ

Повідомляємо Родину і Знайомих, що дня 22-го листопада 1973 року
упокоївся в Бозі

ІНЖ. МИРОН БУКОЄМСЬКИЙ

ПАНАХИДА за упокій душі Покійного — в неділю, 25-го листопада, о год. 5-ій по пол. в похоронному заведенні Дано при Е. 13-та вул., Авеню „А".

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в понеділок, 26-го листопада 1973 р. о год. 8:30 рано з каплиці Дано до церкви Св. Юра, Схід 7-ма вул., Ню Йорк, звідки Тлінні Останки будуть перевезені на католицький цвинтар у Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Вдова — ІРИНА
Дочка — ІРИНА мол.
з мужем ДАВИДОМ ВАН ВІНКЛЕ
і Рідня

СТАНИЦЯ БРАТСТВА І. УД УНА В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
І БРАТСТВО „БРОДИ-ЛЕВ"
ділиться зі всіма Побратимами
і Українським Громадянством сумною вісткою,
що дня 21-го листопада 1973 р. відійшов
несподівано у Вічність

св. п.
АНДРІЙ БОДНАРЧИК

народжений 6-го грудня 1921 р. в Коритниках,
пов. Перемишль, в Україні,
довголітній діяльний член нашої Станиці і Братства
„Броди-Лев".

ПОХОРОН відбувся в суботу, 24-го листопада 1973 року на цвинтарі Сайпрес Гил в Брукліні, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Осиротілій Родині Покійного висловлюємо щире співчуття.

УПРАВИ СТАНИЦІ БРАТСТВА І. УД УНА
І БРАТСТВО „БРОДИ-ЛЕВ" в Ню Йорку

Ділимося сумною вісткою, що дня 17 листопада 1973 р.
після тяжкої недуги, відійшов у Вічність,
на 64-ім році життя
наш Найдорожчий
ТАТО, ДЗЯДЗЬО, ЗЯТЬ і БРАТ

бл. п.
МИХАЙЛО ПЕСТРАК

колишній учитель і громадський працівник.
ПОХОРОНИ — дня 22-го листопада 1973 року
у Штутгарті, Німеччина.

Про молитви просять:
донька — ДАРІЯ ГОРОДИСЬКА з мужем ЗОРЯНОМ
внуки — АНДРІЙ, РОМАН, ЮРІЙ ПЕТРУСЬ
теща — ЮСЕНЯ ГУК
Сестра і брат в Польщі й в Україні

В першу річницю смерти Дорогого МУЖА
сл. п. д-ра ПАВЛА ДУБАСА
складає СТО долярів ($100.00)
на Ювілейний Фонд НТШ в ЗСА

Philadelphia, Pa — КАТЕРИНА ДУБАС

В шанобливому Поклоні над свіжою могилою
св. п. ПАНТЕЛЕЙМОНА ВЕРЕМЧУКА
складаємо 50.00 долярів
на Гарвардський Центр Українських Студій.

Ольга й Осип КОРОПЕЙ

ПОДЯКА

Дня 25-го травня 1973 р. з Вол. Всевишнього
відійшла у Вічність
наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ТЕТА

бл. п.
КАТЕРИНА з ОЛІЙНИКІВ ПАСТУШАНЧИН

Народжена 15-го січня 1899 р. в Котузові, Підгаєцького повіту. Покійна була прикладною Мамою і Громадянкою. Син Покійної, Ярослав, згинув в рядах Української Повстанської Армії, а муж Михайло, учасник Українських Визвольних Змагань, помер в Сиракюзах, Н. Й. 9-го липня 1971 року.

Похорон відбувся 28 травня 1973 р. в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя та на укр. кат. цвинтарі в Сиракюзах. Церковні відправи відслужили о. Богдан Смик, парох Ютики та о. Пилип Бомбар, сотрудник Сиракюз.

Цією дорогою складаємо нашу найсердечнішу подяку Рідним, Приятелям і Знайомим та Односельчанам Котузова, що взяли численну участь в Панахиді і похороні Покійної.

Наша щира подяка Всч. о. Богданові Смикові і о. Пилипові Бомбарові за відправлення Панахиди, Служби Божої, похоронних обрядів та за похоронне слово над домовиною Покійної.

Сердечно дякуємо п-ні проф. Мотр. К. Богатюк за прощальне слово від ОЖ ОЧСУ, п. Микол. Павлову від ООЧСУ та п. Миколі Годжаков, за ведення поминок в Українському Народному Домі.

Нашу сердечну подяку за приготування поминок складаємо Об'єднанні Жінок ОЧСУ на руки голови п-ні Марії Карпишин і п-ні Броніслави Мельничук, гол. референтки.

Дякуємо також Хорові та його дириґентові п. Василеві Жмурові за церковні співи, а Організаціям Українського Визвольного Фронту м. Сиракюз за вінки.

Всім Жертводавцям, що зложили на „Церкву в Потребі" та на прес-фонд „Шляху Перемоги", як також п. Іллі Мигдалеві за переведення цих збірок — наша сердечна подяка.

За пожертви на Служби Божі щире спасибі.

Хай Всевишній винагородить їх Своїми ласками.

МАРІЯ МАШТАЛІР — донька
ЄВСТАХІЙ — зять
ГАЛЯ, ІГОР і ОКСАНА — внуки
МИХАЙЛИНА ГОДЖАК з родиною — братаниця

Замість квітів на могилу
бл. п. Катерини з Олійників Пастушанчин
зложили на
„ЦЕРКВУ В ПОТРЕБІ"

20.00 дол. Є. Машталір; 10.00 дол. д-р Г. і д-р С. Клюфас; по 5.00 дол.: 28 Відділ ООЧСУ, Відділ СУМА ім. Базару, М. Годжак, С. Гринчук, Г. Дідушок, Г. і Т. Дідушок, М. Карпишин, М. Микитин, І. Волошин, Родина П. Голь, С. Купровський, С. Луцак, Е. Тишко, М. Проскуренко й Іваник, С. Грицик, М. Качмар, О. Сней, В. Фенцор, Я. Трач, В. Перла, М. Вовк, Г. Свєнціцький, Г. Пікулицький, Родина Пічкур і Гриник, С. Фрацяк, д-р М. Богатюк, д-р І. Подюк, І. Вурак, І. Шупник, В. Ревюк, С. Жмур, М. Рущак, М. Дзедзюх.

На ПРЕСОВИЙ ФОНД „ШЛЯХУ ПЕРЕМОГИ"
зложили

20.00 дол. Є. Машталір; по 5:00 дол.: П. Карпишин, С. Шуль, М. Павлів, В. Мельничук, Т. Шоробура, Н. Ткач, С. Гусак, І. Мигдаль.

З життя Пласту у Великій Британії

Коли хочете пригадати собі наше Підкарпаття, околиці Криворівні, Татарова, Ворохти, обов'язково відвідайте пластовий табір „Верховина" у Північній Валії. Невисокі гори, численні царинки обгороджені камінням муром, чистий воздух, прегарні красвиди, й привітне гостинне валійське населення — все це запорука доброго, спокійного й здорового відпочинку.

Вже від кількох років наші пластуни у В. Британії відбувають щорічно свої табори на „Верховині", яка є власністю Пласту. Щороку пересічно 150 пластунів і пластунок переходить там свій пластовий вишкіл. У 1972 р. їх було більше, рекордове число понад 190 учасників. Але ж і рік 1972 був небуденний, бо це був рік присвячений 60-річному ювілеєві Пласту.

Щоб свій ювілей гідно відзначити Пласт у В. Британії заплянував влаштувати святочні концерти свого хору у більших містах Англії.

А має Пласт у В. Британії добрий хор, знатоки кажуть що то найкращий український молодечий хор у Зах. Европі.

І коли вліті 1972 р. на „Верховині" новаки і новачки, звичайно, проходили свій пластовий вишкіл, „все що мало голос" з-поміж старшого віком пластового братства присвячувало більшість свого часу участі у пробах хору, підготові до концертів, яку вів дириґент хору, відомий вже не лише в Англії, маестро Я. Бабуняк. Пластові святкові концерти в Лондоні, Брадфорді, Нотінгамі та Манчестері (від 3. 9 до 1. 10 1972 р.) були імпресами дуже вдалими і добрим відзначенням ювілею. Пластовий хор своїм співом не тільки милував вухо українців, але виступив у телевізійній програмі ББС, і його виступ був повністю успішний. Але, коли вже в підготову пісенного репертуару вкладено було хором так багато праці, шкода було б коли б воно обмежилось тільки до концертів. Хор утривалив цю свою працю награнням грамофонної платівки, яку видало видавництво Василя Ільчишина „Дністер Гіфт Шоп", (2399 Вест 11 Стр., Клівленд, Огайо) яка буде не тільки приємною пам'яткою для членів хору та української громади у В. Британії, але й пластунство наше у діяспорі напевно привітає видання тієї платівки бо в ній є теж пластові пісні.

Пластовий табір на „Верховині" вліті цього року був більш спокійний і більш діловий. У ньому праця проходила більш нормально і була повністю присвячена пластовому вихованню учасників. Але учасників цього року було менше, коло 120 тільки. Це пояснюється фактом що 20 пластунів з В. Британії взяло участь у пластовому вишкільному таборі на Гохлянді в Німеччині, кілька пластунів було на вишкільних курсах за океаном, ну і не було вже потреби приготовлятись до концертів на які стягнено всіх, „і старих і молодих".

На відміну від минулих років пл. табір на „Верховині" вели у 1972 р. майже самі старші пластуни і пластунки (Голова Пласту у В. Британії пл. сен. Я. Іваницький був в таборі цілий час його тривання). Назагал дали собі раду і це треба вітати бо в цей спосіб виховуються провідні кадри.

Пластуни відзначили в таборі 40-річчя великого голоду в Україні в дуже оригінальний спосіб. Після збірки, увечері при світлі смолоскипів на березі моря вони вислухали доповідь про цю сумну подію, а потім коротка інформація про неї в українській, англійській і французькій мові була вкладена в бутилки, які щільно закорковано і вкинено в море щоб воно понесло у світ цю сумну вістку.

Окремим вечором пластуни на „Верховині" вшанували пам'ять поета Степана Руданського, пластуни читали його твори.

Група 20 старших віком пластунів відбула прогульку до відомої у цілій В. Британії гори „Сновдонія" і коли б не непригожа погода була б її „здобула". Але й так прогулька була приємна і корисна.

„Верховина" привітала письмово таборовиків ОДУМУ, який цим своїм табором започаткував діяльність на терені В. Британії.

На закінчення треба сказати що Пласт у В. Британії нараховує тепер понад 300 членів. Всі вони, від наймолодшого новака до найстаршого сеньйора, знають і говорять українською мовою. Це завдячується тому, що вимогою прийняття до Пласту є знання української мови. Батьки знають про це і тому вдома вчать дітей української мови, так щоб коли прийде час вони могли своїх дітей вписати до Пласту.

Теодор Данилів

СПОРТ

ГАКІВКА

„Чорноморська Січ" — „Сільвер Блердс" Плейнфілд 7:0

Елизабет 13 листопада. — У 4-ох мистецьких змаганнях Гаківкової Ліґи Юньйон Кавнті „Ч. Січ" здобула високу перемогу з минулорічним чемпіоном тієї ліґи, що ним був „Сільвер Блейдс" з Плейнфілду. У висліді цієї перемоги „Ч. Січ" далі веде в показнику табелі гор, маючи здобутих 8:0 точок і 28:5 відношення ґолів. У першій п'ятці табелі гаківкарів, що здобули досі 10 і 9 точок з „Ч. Січі" є Д. Кох (10), В. Олійник і М. Квін (по 9).

У звітовій зустрічі „Січовики" мали гнітючу переваґу, доказом чого є кількість стрілів, що їх виконали українські гаківкарі на ворота гостей — 45, з яких 7 разів кружок побував у сітці воріт „Сільвер Блейдс". У цьому ж часі Плейнфілд спромігся тільки на 5 стрілів, більшість яких ліквідував воротар „Ч. Січі" Іван Барбадин, який таким чином здобув свій перший в сезоні, так зв. „шат авт" — перемогу на зеро.

Ґолі для „Ч. Січі" здобули: І період: Олійник з подачі Гудака і Квін з асисти Коха і Д. Суровича. II період: Кох з асист Д. Суровича і Квіна. III період: Квін з подачі Коха, Гудак від Олійника, Д. Сурович від Коха, І. Сурович з подачі Олійника. Із 12-ти карних хвилин, 8 відбули з „Ч. Січі" — Буняк, І. Сурович, Є. Семенюк і М. Будний.

ВІДБИВАНКА

„Чорноморська Січ" „А" — Ровей УМСА 2:3

„Чорноморська Січ" „Б" — Персипені В. К. 2:3

13 і 15-го листопада відбулися чергові мистецькі гри в Жіночій Відбиванковій Лізі Ню Джерзі. „Ч. Січ" „А" „зазнала поразки сезону з милорічними чемпіонами ліґи Ровей УМСА, відношенням 2:3 сетів. „Ч. Січ" „Б" із наймолодшим складом в лізі (11-14 років життя) відбули свої чергові змагання, цим разом на виїзді в Персипені, де теж зазнали поразки, але несподівано, щойно після вичерпання усіх 5-ти сетів. Випускниці Спортової Школи „Ч. Січі" чарують американських суперниць чудовою технічною грою, але будучи фізично слабшими і меншими ростом, вони ще не спроможні в цьому сезоні добитися переможних вислідів.

ФУТБОЛ

„Чорноморська Січ" II — „Квін Парк" С. К. 3-1

Орендж 18 листопада. — У цей час, як I дружина мала вільну неділю, II друга дружина „Ч. Січі" відбула свої чергові ліґові змагання, які цим разом виграла вислідом 3:1. Переможні ґолі стрілили: Богдан Хамуляк 2 і Настасюк.

„Чорноморська Січ" (Учні) — „Олімпік" С.К. (Учні) 0:1

„Чорноморська Січ" (Новаки) — „Олімпік" С.К. (Новаки) 2:1

Ґолі для „Ч. Січі" здобули: Маріян Хамуляк і Андрій Бакун.

Гість з Арґентини в УСТ „Чорноморська Січ"

Повертаючи з Другого Світового Конґресу Вільних Українців в Торонті до Арґентини, в Нюарку, затримався голова Крайової Управи СУМ в Арґентині — О Стриґа, який вже давніше кореспонденційним шляхом нав'язав зв'язки з УСТ „Ч. Січ" в справах зорганізування в Арґентині Спортової Школи. Прибувши до Нюарку, О. Стриґа перебував на тижневих сходинах Управи УСТ „Ч. Січ", де мав нагоду запізнатися з провідним активом Т-ва та його діяльністю. Другу зустріч О. Стриґа відбув з окремими членами Управи „Ч. Січ" і тренерами відбиванки на реґулярному тренінґу відбиванкових дружин в залях школи Савт Оренджу, де також відбулися ліґові змагання дружин: „Ч. Січі" „А" і Парсипені. До Арґентини О. Стриґа виїхав з цінними інформаціями і додатковими матеріялами, що їх передала Управа УСТ „Ч. Січ" для зорганізування Спортового Табору СУМ в Арґентині на оселі „Веселка", ініціятором якого власне є цей визначний діяч і організатор нашої молоді.

О. Твардовський

Доповідь проф. Дж. Рея

У п'ятницю 19 жовтня, на черговій публічній сесії УВАН, виступав з доповіддю проф. Манітобського університету, історик Дж. Рей, на тему „Історія іміґрації". У суто науковій доповіді він спинився головно на іміґрації до Манітоби і дав надзвичайно цінну аналізу розвитку офіційних поглядів на нових масових, різних національних і культурних традицій поселенців; аналізу несподіваних відкрить у суспільному характері будучих канадців, помилок і розчарувань та суперечностей; спроб автоматичної асиміляції, спроб з двомовними школами, боротьби за й проти і т. п. Перед слухачами перейшла низка історичних персонажів з цієї іміґрантської політики, від 1870 р. й до останніх часів, таких як Лор'є, Сифтон, Дейфо, Числер, Нютон, Флетчер і ін.

В дискусіях взяли участь такі наші педагоги, як: д-р Б. Білаш та М. Іванчук, а також проф. П. Кондра, проф. о. д-р О. Баран, д-р Я. Кальба та ін.

Сесію відкурив голова Відділу суспільних наук УВАН, д-р М. Г. Марунчак привітальним словом до численних присутніх, яких було понад пів сотки, а серед них чільні громадські й культурні діячі, як президент Комітету Українців Канади, проф. Кондра, члени Екзекутиви Комітету проф. Я. Розумний, вищеназвані дискутанти, пп. Р. Сенчук, С. Мухин, д-р І. Любинська та ін.

Гостя - промовця представив проф. О. Ґерус, він був предсідником сесії і подякував йому за доповідь, під гучні оплески всіх присутніх.

Друга частина вечора була присвячена формальному відкриттю нового приміщення УВАН в домі централі КУК, відзначенню Почесною грамотою щедрого жертводавця на культурні цілі, в тому й на УВАН, Степана Янківського, та чайному прийнятті з легкою перекускою всіх приявних, які в дружніх розмовах та обміні думками провели ще деякий час на цьому вечорі. На жаль, С. Янківський не прибув на сесію з певних причин і його Почесну грамоту дано д-рові М. Марунчакові, щоб її особисто доручити.

ІнфУВАН

„ГІДНА ПОДИВУ КРАЇНА"

Під таким наголовком „Радянська Україна" містить на своїх сторінках (ч. 266, (1973 р.) замітку про „Тиждень Радянського Союзу" в Римі. „Тисячі жителів італійської столиці — пише „Р.У." — заповнюють щодня римський палац виставок, де розмістилась експозиція „Сибір сьогодні" і фотовиставка „СССР — країна і люди". „Недавно розчинили свої двері залі, в яких розташовані численні експонати виставки „Москва — сьогодні і завтра". Газета пише про великий успіх виставки, про що свідчать тисячі вписів відвідувачів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 9-го ГРУДНЯ 1973 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Збори С-ва Пресвятої Богородиці 36-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр.-Амер. Клюбі при 292 Гадсон Авеню. Проситься чл. прибути. — Стелла Гошовська, Марія Ковальчук, Параска Демянів.

ПРЕМІЇ ДЛЯ КРАЩИХ СТУДЕНТІВ

Київ. — Газета „Радянська Україна" з 17 листопада інформує, що „з метою дальшого підвищення активности студентів вищих навчальних закладів і молодих учених у проведенні наукових досліджень Рада міністрів Української РСР заснувала медалі з преміями в розмірі 150 карбованців для студентів вищих навчальних закладів і молодих учених за кращі наукові роботи в галузі природничих, технічних і гуманітарних наук". Всіх медалів і премій є шість; три для студентів, а три для молодих учених. Присуджувати їх буде щороку Президія Академії наук УССР.

ТАРЗАН, Ч. 7030 Прибуття Тантора

Несамовитий гуркіт насторожує володаря джунглів . . . Не бійся, Нкіма!

Ричання величезного слона сповіщає прибуття . . . Тантор!